

KÁRPÁTI LAPOK

Magyarországi Kárpát turistaegyesületek kiadványa

A turistaság, a honismeret, a természetvédelem terjesztésére

Kiadó, szerkesztő: Nagy Péter (peter.nagi@t-online.hu)

Herkulesfürdő

Kéktúra úton

Kárpáti képek

KEE rendezvényei

Varga Ferencre emlékezünk

fotó: Bagó Sándor „El Camino, zarándokok”

A VIII. Országos Ökumenikus Fotópályázaton a Kisújszállási Kossuth Fotóklub különdíját kapta

Kísért a múlt

Tallóztatás régi újságokban

Farkas Péter szereti kutatni a régmúlt dolgait, eseményeit. Elmondása szerint, több 1760-tól megjelent kiadványra befizetett és így hozzáfér az akkori újságcikkekhez. A számára érdekes irodalmi, történelmi események, technikai találmányok cikkeit kifotóztatva szétküldi a baráti kör részére. Turistalap lévén, minket olvasókat elsősorban a turizmussal, honismerettel foglalkozó régi dolgok érdekelnék. Farkas Péter kérésemre keresi a korabeli turizmussal kapcsolatos írásokat, képeket. Amelyeket önzetlenül és örömmel megoszt a Kárpáti Lapok Kedves Olvasóival.

A *Kárpáti képek* sorozatban folytatjuk a korabeli Magas Tátra bemutatását. Az előző két részben megismertük a központi Tátrát és a két Tátra-Füredet. Most pedig a „tátrafüredi főhadiszállásról” kirándulni megyünk a régmúlt útjain.

Kárpáti képek

VI. A tarpataki völgyben.

Szép, derült, tiszta idő volt. Oly átlátszó a lég, oly közel a hegyek, hogy az ember megoldvashatni vélte oldalukon a fűszálat is. Seholy még nyoma sem a felhőnek.

Csupán a lomniczi csucs fölött lebegett egy hófehér felhő-folt, mozdulatlanul. Elnéztük egész nap, a kis felhőt mindig ott láttuk ugyanazon a helyen, mintha valami „ballon captiv” vagy az ég azurjára festett feje galamb volna. Se nagyobb nem lett, se kisebb, s alakja is megmaradt ugyanannak, — mintha nem is volna „eleven felhő”.

Napnyugtakor aztán, mint a ki elfáradt, csendesen leszállt megpihenni a lomniczi oromra s annak tetejéről fejelett alá. Háló-sipkát húzott az öreg hegy éjszakára a kopasz fejére.

A háló-sipka másnap is ott maradt egész délig. Ekkor lassan fölemelkedett s nem nagy távolságban a csucstól megállott. De már ekkor apróbb fehér fellepfoltok szakadtak ki belőle, s körül vették, mint a koszoru. És, csodálatos, meglehetősen szél futt dél felől, de a fehér felhő, körötte a koszorúval mozdulatlan lebegett a légben a lomniczi csucs fölött.

Köröskörül az egész láthatáron seholy a legkisebb felhő, csupán csak az egy koszoru, melyet mint valami óriás gyöngyökből fűzött fehér koronát láthatatlan szellemkéz tart a hegyek királyának a feje fölött.

— Nem sokára időváltás lesz, — mondák e tünemény régi ismerői, — a kinek tehát látogatása van a hegyekben, végezze mihamar, mert aztán ki tudja, leróhatja-e majd a vizitet. Ez csallhatatlan jele a tartós esőnek.

Hova megy az ember, ha fél, hogy megázik, másüve, mint rövid kirándulásra, a hol nem kell attól tartania, hogy valami bolond felhőszakadás lemossa a hegy oldaláról, vagy elvágja a visszavonulási vonalát.

Menjünk hát a tarpataki völgybe. Véges végig tekintettünk rajta a Haramia-kőtől homlokvonásban, láttuk oldalról a nagyszálok csucsról, most hát tekintsük meg egészen közelről.

A Castor és Pollux-forrás fölött kissé meredeken indul az út a fenyves erdőbe. Majd lejtősebbé válik, úgy hogy erőfeszítés nélkül haladhatunk.

Távoly gulya kolompja üti meg fülünket s egy vágás helyére érve, ott látjuk a buja erdei fűvön legelésző tehéncsordát.

— Csakugyan lesz eső — mondja a vezető.

— Honnan gondolja? — kérdé valaki a társaságból.

— Lefelé legel a tehén. Ha jó időt érezne, a hegynek fölfelé lenne a feje.

Egy jó óra alatt feljutunk a „Taréjkára” (Kämmchen), a nagyszaloki hegy ama nyujtványának gerinczére, mely mint a vén fának a földből kilátszó vastag gyökere, messzire kiszalad a hegyből, míg a szepesi síkon ellapul. Ugyan az a gerincz az, melynek egy alsóbb pontján a Haramia-kő áll.

A gerincz tetejére érve nagyszerű a látvány, mely előnkbe tárul. Ugyanaz a völgy, melyet már kétszer láttunk és mégis egészen új a más világtáznál.

Kékes sötéten ásít elénk a széles, szakadékos árok, melynek tulsó partja ott végződik a lomniczi csucsban. Lenn, mélyen lábunknál harsogva rohan a patak. A vízesések harsogása az, melynek egyhangu vad zenéje nem hagy el többé ez utunkban.

De mielőtt a gerinczről meredeken leereszkedő keskeny uton alászállnánk a völgy fenekére, még elmegyünk a gerincz mentén a mérnöki jelig, honnan ismét elénk mosolyg a szepesi róna, falvaival, városaival. A Kárpát árnyát a nyugvóra hajló nap hosszúra nyújtotta, mélyen leereszkedik az a szelid halmu síkság közepébe, két felé osztva azt, sötétkék színűre a lábunk alatt, távolabb meg a nap aranyos özőnében fürdöre.

Az idő azonban sietésre int, nem adhatjuk magunkat át a páratlanul festői látvány élvezetének. Leereszkedünk a keskeny hegyi uton s egyszerre ott termünk egy kedves kis svájci lak előtt, melynek vörös tetője, terített asztalokkal megrakott természetes terrasza hívólag integet felénk.

Ez a „Rózsa-menház”, melyet a fürdő egy kedves vendégéről, Graeffl-Kornis grófnőről neveztek el így.

A kis házikó azon a helyen áll, melynek az előtt „szószék” volt a neve. Egy kinyuló szikla teteje az, s fákkal volt benőve valaha, s azoknak

félrehajtott lombja közül először pillantotta meg az ember a nagyszerű völgyet. Addig nem láthatta a fák miatt.

Most ez igen kedves üdülő helyet állította föl itt a Kárpát-egyet, bérletl állitva belé, a ki jóízű étekkel és itallal látja el az erre kelőket.

Egyik legszebb pontja ez a kárpáti utaknak. Belát innen az ember a kis és nagy tarpataki völgybe a vízesésekkel, a két völgy közül kimeredő Középperincz zord, ijesztő szirt óriására, s éjszakon az innen tetőtől talpig látható lomniczi csucsra, melynek nyugodt főségű alakjával nagyszerű ellentétet képez a távol kékes ködbe enyésző Poprádvölgy, mely közepén Kézsmárkkal ellátszik ide egészen Lublóig.

Kellemesen lepi itt meg az embert, hogy e helyen, 4000 lábnyi magasságban, hol már rég elbucsuzik az égalj a lombos fáktól, jávor, éger, nyír- és hársfacsemetek kísérnek utunkban, belevegnyülve a tüskés levelű fenyvek közé, melyek az utat ellepik.

És itt van az a hely, a hol az ember a mind ritkábbakká váló gyönyörű czirbolyafenyvekkel először találkozik. A fenyves erdők kedvelője egész áhitattal szokott megállani, ha véletlenül egy ily fára talál, s úgy elnézi, mint egy oltárképet. Finom, sűrű, hosszú tülevelekkel borított ágai valóban a díszfák királyává teszik a czirbolyafenyőt, s a gyógyfüvek után járó szegény emberek tarisznyájában mindig szokott lenni egy-egy csemete, melyről bizton tudják, hogy ott lenn könnyen találják rá vevőt.

A lekanyargó hegyi ut legmélyebb pontján, honnan ismét fölfelé vezet, a rohanó patak mentében egy messzenyuló kötenger tölti be a balra eső völgyöbölt. Sziklakolosszusok hevernek itt egymáson, száz meg száz mázsás kövek, éllel-lappal összeviszsa. A gyalog- és törpe-fenyő benötte nagy részét, sűrű moha-szőnyeg is borult rájuk. De azért nem volna tanácsos rálépni a csalóka talajra, beszakad az, s a láb, — ha ugyan nem az egész ember — a kövek eltakart hasadékába szorul. A nagyobb szirtek között még ma se tudta áthidalni az eleven baldachin, sötéten ásít a nyílás közöttük, melynek nem tudni, hol van a feneké.

Nincs e hegyek közt hely — írja Fuchs Frigyes a Centralis Kárpátokról szóló munkájában, — a hol az ember a szerves élet csodás fejlődési lajtöróját, a penészszuzmótól föl a tekintélyes fáig, annyira nyomról nyomra követhetné, mint itt. E kolosszális sziklaromok csak néhány évszázad előtt zuhantak le ide. Némelyikre még az első fejlődésű ibolya moha, byssus golithus, vonta rá szőnyegét, távolabb már a lychen graphicum változatos színű terítője takarja a kövek e tengerét. A hol a nedvesség tovább megmarad, egy-egy mélyebb helyen, vagy két szikladarab közepén fakad a napot nem szerető, látszólag egészen kiszáradt izlandi zuzmó, — e talaj készítője fejlettebb növényvilágnak. Nyitott szakadékok fölött is támad ily talaj, melynek hajló hidján már megered a törpe fenyő magva, s minden enyészetből új és magasabb foku tenyészet fakad, míg helylyel közzel már erdővé válik, melynek fái tökéletlenebb növények hulláiból szívják életnedvüket.

E sziklatenger, elég csodálatosan, a völgy közepe felé emelkedik, s a patakhöz érve, egyszerre hirtelen megszakad, mint a fal.

E fal tetején áll egy magános szirtdarab, akkora, mint egy ház. Azt hinné az ember, csak kissé meg kell taszítani, hogy a mélységbe zuhanjon. A kőtenger falának magasságát kitudandó, Fuchs megmérte e szirt távolságát függélyesen alatta tomboló patak zuhatagától és úgy találta, hogy az 198 öl. Tehát négyszer akkora magasság, mint a Szent-Gellért teteje a Duna tükre fölött.

De szálljunk le immár a nagy zuhataghoz. Van ennél magasabb zuhatag is a Kárpátokban, van a mely talán még több vizet is ont. De a természet nagy dekorátora egyet sem állított ki ennyi pompával. Angol, svájci és egyéb utazók elismerik, hogy Európában nincs ennél szebb vízesés sehol.

A lezuhanó sugár csak 40 láb. A víz tizenöt ölnyi szélességű függőleges gránitfalon két sugárra osztva omlik alá. Az innenső egyenesen a mélybe ront, de a kimagasló szikla által elválasztott tulsó sugár elébb egy lépcsőn töri gyöngygyé vizét, s úgy zuhan alá kétszerre a

medenczébe, permeteg vízpárát eresztve magából. Ha a napsugár e porrá zuzott finom, szálló vízcseppekben megtörik: a vízesés elé gyönyörű szívárvány borul oly közvetlen közel, hogy az ember akár belenyulhat a kezével. Mert a vízesés közvetlen közelében egy magános lapos gránit-szikla nyulik ki a vízből négy öl szélességben, két öl magasságban, s az ember ide állva, kellő közepén van a zajongó árnak. Gyenge idegzetű emberek, — írja Fuchs — nem állják ki soká e harsogó zenét, s a gyermek soha nem mulasztja el megkérdeni atyjától: „Hát ez mindig így van?” A helyenkint üvegsugárban lezúgó víztömeg a fenékre érve hófehér párnák gyanánt dobálja hullámaint, tajtékot tur és forr. Néhol világos kék színt mutat, s az ember azt hinné, hogy ott meg van festve. Aztán tovább rohan a szirtes mederben.

Mintegy száz lépéssel feljebb van a másik zuhatag. Három öltre szoritott mederből, több kanyarulat után hatvan lábnyi magasból szakad le a vízsugár isszonyu robajjal, mely minden hangot elnyom, s az ember meg nem hallja tőle a saját kiáltását. Örvényekben kering alatt s a hánykolódó víz itt még is olyan tiszta, hogy meglátni rajta keresztül a legkisebb követ. E vízesés is, mint az előbbeni lombos és túlevelű fákkal van körítve, s ép oly nagyszerű, elragadó látványt nyújt. A természetnek gyönyörű parkja ez, a mely megszágyenit minden művészetet s feledhetetlenül vésődik emlékezetébe, a ki egyszer látta.

A Nagy-Tarpatak mentében még egy negyedórát fölfelé haladva tágas, gyepes, meglehetősen sík térre érünk. Gerendákból összerót kis ház áll a közepén. A Rainer-kunyhó ez, menedékül azoknak, kiket utközben talál a vihar.

Egész időig lóháton jöhetett, a ki távolibb, fárasztóbb kirándulásra készült.

A Nagy-Tarpatak fölött hid vezet el. Ezen kell átmennünk, hogy eljussunk a kis-tarpataki völgybe. Innen már meglátni a Kis-Tarpatak vízesésének egy részét, mely innen valóban emlékeztet az üstökös kissé meghajlott fehér farkára. Át kell gázolnunk a patakon, ha közelből akar-

juk látni, mert csak balfelől közelíthető meg.

Két magas sziklatömeg közé szorult a patak, mely mintha erőszakosan szakította volna ketté a kőakadályt, utat törve zuhogó árjának s a sima kőfalon lezuhanva 120 lábnyi magasból. Ez már nem harsogás, a mit ez elkövet, hanem mennydörgés. Hanyathomlok veti le magát a víz sugar s lenn haragos tajtékot hányva magasán víz-szaágaskodik, mintha vissza akarna térni. Majd neki iramlik a medrét ellepő sziklatömböknek, végigkorbácsolja valamennyit, s haragos dörgéssel rohan alá tovább, szálló vízzel vonva be medre környékét.

Itt végződik a tarpataki völgy. A ki a Kárpátok aljába jön, el ne mulasztja megtekinteni. Három óra alatt megjárhatja s oly emléket hoz magával vissza, melyre elragadtatással fog gondolni halála napjái.

Törs Kálmán
Vasárnapi Ujság 1878. 32. szám

VII. A felkai völgyben és a Lengyel-nyergen.

— Rosz zöld beka urambátyám, — mondok a derék öreg professzornak, — azt mondta, megázunk, hogy a lomniczi vénbanya hálófőkötőbe bujt, ime megjöttünk szárazon.

— Majd megáztok hát holnap — mondá az öreg ur s hivatkozott a jó Sydowra, a ki a Kárpátokról írott könyvében föl is jegyezte, mily kitünő időjós a lomniczi csucs, — „mintha csak az volna a föld tyukszeme, uramöcsém, annyira tudja az, mikor lesz eső”.

Másnap már a Babia Gura fölött is volt olyan felhő-koszoru, mint előbb a lomniczi csucs fölött s a távoli Kriván tetején is ott lebegett egy fehér galambszerű ködfolt. Meglehetősen szél futt s az a lenge felhő meg se lebbent tőle oda fönn.

Eh mit nekünk felhő, nem lesz abból ugye se semmi. Aztán a multkor ugy is elhatároztuk, hogy meg fogunk ázni. Akkor, igaz, gazda nél-

kül csináltuk a számadást s szárazan maradtunk; de vajjon most már czukorból vagyunk-e, a kik akkor nem tartottunk tőle, hogy az esővízben elolvadunk.

A felkai tó felé indult utunk. Ugyanaz az ut, melyen a nagy-szalóki csucsra indultunk, csak-hogy ez megtartja előbbi irányát azon túl is, a hol a csucs felé vezető ösvény jobbra tér.

„Keresztdombnak” (Kreutzhügel) nevezik a helyet, mely mögött a közép-Tátra két tekintélyes orma emelkedik: a nagy-szalóki, a „királyorra” nevű kimeredő szirttel oldalán, és a mind-egyiknél magasabb gerlachfalvi orom. Mind a kettőnek egész fal folytatása van magokhoz hasonló kolosszusokból, melyek egymásba növe egyenközüleg haladnak be a hegység derekába.

E két rettenetes kőfal között fekszik a felkai völgy, hova utunk vezet. Itt már följebb menve egyre törpül, végre elmarad mögöttünk a gyalogfenyőbozót is, csak itt-ott merészkedik följebb egy-egy előrse. Fejéres szürke gránitkövek merednek ki az egyenetlen gyeptől, míg oldalt alant ott szakad a patak, fejéren pezsgó vízesésekre törve a kőgörgöteg-ágyban, melyet felhőszakadások alkalmával vetett ily keményre magának egész le az erdőrészig.

A hol a termőtalaj lábat vetett, rózsaszín virágu sempervivum s a ribes alpinum fürtéi himezik a zöld takarót, — de nagyobb fának, bokornak itt már hire sincs.

Így jutunk el végre ismét egy kopár hegyhát-ra, a honnan aztán lelátni a felkai völgybe, mely mindez ideig rejtve volt szemünk előtt. Eltakarta a völgyön keresztben fekvő kőgát, melyre föl kellett hágnunk.

A természet egy titkos amphitheatruma ez, egy valóságos katlan, melybe kanyargó meredek uton kell leereszkedni s melynek fenekén, mint egy sötétzöld acéltükör, ott simul el a tó, — a felkai tó.

Borzadály fut az ember hátán végig, ha e kolosszális sziklamedenczén körültekint. Olyan komor kép az. Pedig a nap égetőn, csaknem vakítón süt bele. De a minden felől fölmeredő szirtek csipkézett ormai, függélyesen fölnyuló

szürke falaikkal, melyeknek csak a repedésekben növő havasi zuzmó kölcsonöz változatosságot, — óriási börtönnek tüntetik föl az egészet, melyből nincsen szabadulás, csak egy: az ég felé. De az is mily rettentő magas boltozatnak tűnik föl e helyen, ha látod, mily magas kőoszlopokra borul!

Tiszta éles vonásokban áll előttünk a Szekrényhegy-csoport, czik-czakos ormaival, melyek mindegyike olyan odafenn, mint egy rég elpusztult várrom. Itt-ott egy-egy fejrbe játszó foltot mutat a sziklafal, — onnan szirtek szakadtak le nem rég, a gránit fejrsege az, a mi ottan vakit, mint valami hómező. Mert az itt nem ritka eset, szerencse, hogy inkább csak télidőn, mikor itt nem ember, de még madár se jár. Ott a felkai völgytöbör alján egy kőház romja látszik. Alig ismerni föl, hogy az két év előtt még ház volt, most csak kőhalom. A hegyoldalból leszakadt hógörgeteg zuzta agyon.

E romhalmazhoz közel most új menedékház áll. Ez idén állította föl a Kárpát-egylet, föl is szentelve azt, meg is keresztelve Szepesmegye két híres fiának, a Hunfalvi-testvérpárnak nevére. A fölavatás e hó 11-én ment végbe, mely alkalommal Várnay Z. Sándor a következő költeményét olvasta föl, melynek sorkezdő betűi a menedékház nevét adják:

A „Hunfalvi menházhoz.”

Hazánk két szellemóriása
Után nyered neved.
Nebet, — méltóbbat — homlokodra
Fölrini nem lehet.
A két szerény név hallatára
Lényünk föllekesül;
Vezérszavukra két hazában
Ifju s öreg hevül.

Mint e két nap szellemsugára
Erős fényt áraszt e hazára:
Nyersen nyugalmat, — mit kívánt —
Ha reggel avagy este tér be
A Kárpátok fáradt vendége,
Zord s szép időben egyaránt.

A jobb kéz felőli Szekrényhegy falánál és a Gránát-falnál még impozánsabb a gerlachfalvi oldal fantasztikus alaku ormaival, melyeken, mint iszonyu orgonasípokon, csodásan zengő zenét játszik a szél. Hanyatt feküdjék az ember, úgy nézze ezt a rettenetes szirtfalat, mely aczélbarna repedezett oldalaival rádülni fenyeget a völgyre. Ha megpróbálná se zuzhatna agyon. Meg kellene támaszkodnia a szemközti Szekrényhegy oldalán s mi ott maradnánk talán sértetlenül az óriási egércsapdában.

A smaragszín tó oda alá csillogó gyöngyfodrokat vet, míg a völgyet velünk szemben berekesztő éjszakai oldal óriási sziklalépcsőjéről, fejr tájtéket turva omlik alá a több száz lábnyi vizszakadás, mint egy óriás menyasszonyi fátyol.

Kötörmelékes meredek kapaszkodón kerülünk a vizzuhatag tetejébe, elhaladva a „gránátfal” mellett, hol pástorgyermekek vájják a gránát-gyöngyöket s ing helyett nyakban szíjjal összekötött pokróczczal vállukon, kinalják eladásra tetszés szerinti áron. — Elmenve egy sziklaboltozat alatt, melynek nyirkos falairól örök eső szakad alá, ismét egy köves gerinczre jutunk föl s egyszerre ott találjuk magunkat a „Virágos kertben”.

Egy gyönyörű alpesi kert ez, melynek maga a szabad természet a kertésze s a legmagasabb sziklahegy a kerítése. E kerítés védi meg mindenféle széltől s megóvja a tágas völgyöbölben tenyésző gyönyörű növényzetet. Roppant menyénységben, üdén, buján nő itt a „trollius europaeus”, az aransárga angyalvirág, a narcisszirmu anemone, melynek minden töve egy-egy virágcsokor, és olyan nefelejts, melynek színéhez hasonlót szem nem talál másutt. Egy ily nefelejtset, sötétkék azur színével csakugyan lehetetlen elfelejteni, a ki egyszer látta. A szalmaszín virágu enciana, bibor pontokkal tarkázott harangkelyheivel, a hieracium, ranunculus, aronicum, a sárga, rózsaszín és sötétviola pedicularis, a lilaszínvirágu bartsia alpina, és a többi fölött két-három lábnyira kimagasló adonestyles szemkápráztató pompás szőnyeggé keverül itt össze, míg az elszórt köveken ott virít a kaktusz tövű sziklarózsa lágy mohapárnákon.

E virágokkal tele völgynek, mely egykor tófenék volt, egy terrasza is van, vagy inkább emelete, melyen tul ismét egy meredek sziklagát emelkedik, tele szórva leomlott kövekkel. E kőtengeren keresztül másva, megint egy rejtett völgyhöz érkezünk, melynek alján a „Hosszu-tó” csillog. Hosszabb volt az előtt, de a gerlachfalusi oromról leomló fehér kőtörmelék jó részét betemette.

A „Hosszu-tó” fölött van az a pont, a hol az ember nyár derekán is utóléri a telet. Itt a hó, az örök hó, kétezer méter magasságnyira a tenger színe fölött. Messziről, igaz, hogy hófehér ez a hó, de közléről mocskos-poros és oly kemény, hogy a ráhengerített kétmázsás kő lecsuszott rajta, mint a jégen, alig hagyva nyomot rajta, a merre gördült.

A Hosszu-tó partját megkerülve, uttalan ut vezet, 4—5 méter magasságu sziklakövek tengerén keresztül, melyek között széles szakadások tátonganak néha. E kőtenger egyszerre emelkedni kezd, s ott az ember kénytelen elfogadni a lófilozófiát, hogy négy láb biztosabb, mint kettő. Négykézláb kell mászni, meredeken függő hómező mellett, míg az ember végre egy vízszintes sziklagerinczre jut, mely elnyulik harmincz lépésnyire, de nem szélesebb félméternél s mind a két felől szédítő mélység tátong lábunk alatt. Ha e zerge-ösvényen átvergődünk valahogy, csak akkor jutunk el a „Lengyel-nyereg”re.

Egy vékony hegyfal ez, mely a gerlachfalvi hegysort a Szekrényszirtek ormaival köti össze. Szélessége nem egész két méter.

Nagyszerű a kilátás, a mely innen nyílik. Éjszakra ellát az ember a Bialka völgy fölött egész a lengyel Szvinczáig, hol a soha föl nem engedő „jegestó” tölcseré fejezik s messze nyúló hósivatagok vakítják a szemet, keletre végig a Javorinán, délre a Hosszu-tó fölött a gerlachfalusi kettős oromig és azontul a kékes párázatban uszó szepességi sikon egész a messzekéklő Királyhegységig.

Az ember ide érve egész rhodusi Kolosszusnak érzi magát. Fráterházal a felhőkkel, melyek némelyike meghunyászkodva sompolyog el

lába alatt, egyik lábával Magyarország talaján áll, míg a másikat már Galiczia sziklájába feszíti. A két ország közti határvonal ott fut el a két talpa között.

A tátraföldi vendégkönyvben egy kirándulás rövid leírása olvasható, mely a Lengyelnyergen keresztül a galicziai Halastóig és azon túl vezetett. Így szól:

1874. aug. 3-án 5 $\frac{3}{4}$ óraker reggel indultunk a felkai völgybe, megmásztnk a gránát-falat, aztán a Lengyel-nyeret, honnan mintegy 10 órai gyaloglás után 4 óraker d. u. elértük a „nagy halastó” partját.

A galicziai Tátra-egylet a tó alsó partján épült új hajlékot épen akkor avatta fel, meghíván arra a magyar Kárpát-egyletet is. Midőn kitörtünk az erdőből, elragadó bércti tábori kép tárult szemünk elé. A halastót éjszak felől szegélyző domboron alól 100-ra menő goral-szekér és vontató ló tanyázott; a dombok tetején 20—30 zászló, mindenféle, többnyire magyar és lengyel. A mint a lengyel urak megpillantottak, zenekarral, roppant magyar zászlóval jöttek elénk, s beszéddel üdvözöltek, mire mi testvériesen válaszoltunk. Magyar hegyaljai bor quantum sok s a pohár mindig „v'rencze.” — Lenn a tanyán gyönyörű lengyel hölgykoszoru szegélyezte a domb alját. A házavatást katolikus lengyel lelkész végezte egyházi ruhában, ünnepi szertartással, az elmaradhatatlan beszédekkel. Aztán tánczra perdült a társaság az új házban, 10 órai fárasztó gyaloglás után! Ezalatt az egyik dombtetőről folyton szolt a taraczklovés, bömbölő viszhangot keltve a hegyekben. Éjjel holdvilágos tiszta idő; majd tűzijáték bengáli tüzze és röppentyűkkel, melyek a tó közepéből föleresztve gyönyörű világítást vetettek a fekete bérctfalakra.

Törs Kálmán
Vasárnapi Ujság 1878. 33. szám

VIII. A Zöld-tó tündére.

Csodálatos lenne, ha a természet pazar pompájú kiállítását, melyet a központi Kárpát tár elénk, nem népesítette volna meg tündéralakokkal a nép költészete.

Megtette. Az erdei és vízi nymphák, a hegyi törpék, barlanglakó remetéik, hősök, vadászok és pásztorleányok fönmaradt regéitől nyüzsgönek a sziklák, völgyek, hegvek, tavak és források s a nép nem hagyta lakatlanul a helyeket, melyek szép vagy zord volta ingerlőleg hatott képzeletére.

Látogassuk meg ez alkalommal azt a helyet, melyhez a kárpáti regéknek egyik legszebb gyöngye fűződik.

A kis Forberg községtől egyenest éjszakra szeliden emelkedő ut kigyózik a hegység felé, előbb szántóföldeken, legelőkön, majd szép árnyas fenyőerdőn keresztül. A pisztrángokban gazdag Fehér-víz mentén haladunk fölfelé, a Kárpátok egyik legszebb délirányu völgyén. Mintegy két órai menet után, melynek a fenyves erdőbe eső részét az utra gurult gör-kövek fölött kellett megtennünk, hirtelen összeszűkül a völgy s egyszerre ott állunk a vízmederből 200 ölnyre csaknem függélyesen fellövelő Farcsik (Stösschen) alatt, melylyel szemben az elülső Patkány-hegy mered az ég felé. A két hegy közötti szoros sziklaágyon rohan keresztül a Fehér-patak hatalmas morajjal törve milliárd gyönggyé a tömérdek vizeséseken.

Ez a Farcsik sajátosságos egy hegyalakulás. Déli nyulványa a bélai Kárpátoknak, mely egészen be van növe fával, míg teteje már csak törpefenyőt tenyészt. S ez óriás halom nem áll egyébből, mint egymás tetejére halmozott kisebb-nagyobb szikladarabokból, mintha úgy söpörte volna őket rakásra valami elementáris erejű seprő. Csakugyan az: a jégár, mely sok ezer év előtt, mint más alpeseken, itt is uj lehetett és jól söpört, — de régen elkopott, úgy hogy ma már egykori létezését is tagadják, habár a Farcsikhoz hasonló alakulások eredetét másként kimagyarázni nem lehet.

E hegy lábából huzódik a vízmeder mentén a késmárki Fehérfal ama gerincz felől, melyről

még ma napság is omlanak le kőgöregetek, magokkal ragadva és eltemetve az itt-ott megeredni próbálkozó tenyészetet. A folytonos omlás adja meg a gránitfal fehér színét, melytől nevét vette.

Keresztbe fektetett fenyőszálak nyergelik meg több helyt a patakot, azokon kell keresztül hatolni, mire a szűk, erdős sziklatornáczból egy szép tágas alpesi rétre jutunk. Elragadó látványt nyújt ez egyszerre elénk táruló szabad tér pompás növényzetével, mely e helyet hatalmas legelővé s juhtenyésztésre alkalmassá teszi.

Egy nagyszerű amphitheatrum ez, melyhez hasonlót csak mindenható kéz alkothatott. Dél felől az első és hátulsó Patkányhegy, nyugatra a lomniczi csucs és a belőle éjszakknak és éjszakknyugatnak kifutó sziklafésű fogja körül a kimagasló Zöld-, Vörös- és Fejér-tó-csucsokkal, míg keletről a bélai Mészárszék és a Homlokhegy határolja. Mintha mindmegannyi hegy-király őrizné ölében a havasi rét szélén a Fehérpatak balpartján emelkedő azt a kis kunyhót, melynek késmárki juhászkosár a neve.

E kunyhó fölött két felé ágazik el a völgy. A jobb ág az eddigi irányt folytatja s onnan zuhog le a Fehérpatak vize a galicziai oldalra vezető Kopa-szoros forrásaiból. A bal ág nyugat felé vonul egyenest a Zöld-tó-csucs irányában, leeresztvén ama három tó vizét, melyek színe a magyar nemzeti zászló színeit adja ki: a vöröset, fehérét és zöldet.

A két ág vizének összefolyása alatt átkelünk a patakon s meredek ösvényen haladunk fölfelé a Zöld-tó csermelyének jobb felén. Másfél óra után elérjük az öbölt, melynek alján, mint egy simára köszörült óriási smaragd lap ott csillog a Zöld-tó tükre, nyugodtan, mozdulatlanul. A közötté emelkedő roppant sziklafalak megőrzik még a szellőtől is a sima víztükkört nem fodorítja föl léglebbenés.

Görgő kőpárkány alkotja a völgyzug keleti oldalát, végig huzódva a völgyön alacsony nyergével, melyen rést ütött a tó lefolyó vize, s végig zuhog rajta oly erővel, hogy két malomkereket elhajtana. A tó medence partját köröskörül sziklaromok borítják, bevonva a törpefenyő kuszó ágaival, míg

itt-ott a fenyveserdők egy-egy oltárfája, a czirbolya-fenyő bolingart méltóságos ágaival.

Alacsony sziklaomladékok körül, melyek a völgytöbör déli részét borítják, pusztá, kopár, csaknem függőleges sziklafalból, mely sötéten emelkedik elő, mintha öntött vasból állították volna oda, közvetlenül előtör a késmárki csucs, míg távolabb nyugatra a lomniczi Éjszaki-Drabant csuca látszik, melyet cikczakos gerincz köt össze a zöld-tó ormával. E csucok mindegyike magasabb nyolczezer lábnyinál. A lomniczi csucot nem látni innen, eltakarja a késmárki orom. A vörös-tavi csucs sem látható, mert az elé meg egy czukorsüveg alakú óriási sziklahegy tolul, közvetlenül a tó tükre fölött, mint egy megkövült kísértet. Ez a Bubint- vagy Kárbunkulus-torony.

A tó fölött mély sziklahasadás huzódik a lomniczi csucs irányában fölfelé, feketén, mint az unatkozó sziklaszörnyek valami hosszu ásitása. A fekete hasadékban hatalmas fehér csikok vonulnak a Vörös-tó völgye felé: örökös hó hideg telepei.

Az ember nem győz betelni e látvánnyal, mely nagyszerűségével egyszerre lenyom és föl-magasztal. Mintha e roppant tornyok, falak mind mellünkre neheznének, — könnyeb-bülést keresni leszáll tekintetünk a tóra, hogy földeritsen szelid mosolygása.

És az földerit. Az üde zöld tükör itt-ott sötétkék foltokat mutat. Ott legmélyebb a tó medenczéje s földalatti láthatatlan források onnan táplálják vizét oly szeliden, hogy fölszínén sem gyöngyözés, sem gyűrűzés nem árulja el a mély források bugyborékolását.

A víz zöld és kék színe oly élénk, oly igazi, hogy az ember kísértetbe jön azt hinni, festve van s megmeríti belőle poharát, abban a hitben, hogy egy pohárnyi olvasztott smaragdot emel ki a tóból. Nem: tiszta az, mint a kristály, hús és üdítő s a legjobb forrásviz-ize van.

Nagy és bölcs tudósok, természetbuvárok sokszor és sokfólekép megkísérlették már a kárpáti tengerszemek különféle színének megadni a természetes magyarázatát. Némelyek azt

mondák; sugártörés az egész, semmi más, vagy az ég és a környezet viszfene, — mások ismét a tómedence feekén tenyésző vízi növényzettől származtatták a különféle színt, míg ujra mások attól a kőzettől, mely a tó feekét képezi. És voltak, a kik erősen bizonykodtak, hogy festanyag van a vízben, habár az oly kis mennyiségben, mint egy pohár, észre nem vehető. Sydow egész hosszasan fejtegeti a különféle hypothesiseket, s arra a következtetésre jut, hogy csakugyan a medence kőzete adja meg a tavaknak vörös, kék, zöld, kávészin, barna, aczél stb. színt. De ennek ellene mond Fuchs, a ki épen a Zöld-tónál tette azt a tapasztalatot, hogy midőn annak vize megapadt s a sekélyes part néhány, ölnyire kiszáradt, a tómedence e kiszáradt párkánya szürkés fehér, kissé vörhenyesbe játszó színt mutatott, — de nem zöldet. Kávészin, vagy többé-kevésbé sötét a víz az oly tavaknál — ugymond, — melyeknek fekeke barna vagy fekete murva. A Vörös-tónál is a fenékföld színe csillámlik keresztül a vizen. De a tengerszemek zöld színe egyszerű optikai csalódás, épen olyan, mint az égbolt kék színe, vagy a felhők pirja alkonyatkor és napköltekor, vagy a fehér hó vörös lángulása a csucson, — de semmiesetre a feek kőzete.

Épen erről beszélgettünk a Zöld-tó partján, mikor vezetők elövette rengeteg tót kalapját, megmeríté a tó vizéből, nagyot ivott belőle s a jókora maradékot kilocsantá a szanaszét heverő szürkfehér kövekre.

És ime mit láttunk? Azt, a mit a fővárosi ember is akárhányszor tapasztalhat, ha végig megy a gránitkoczkákkal kövezett utczákon. A kövek színében alig van észrevehető különbség. Akkor azonban egyszerre megeresztik a vízvezeték sugarát, megöntözik az utcát s az addig csaknem egyenlő színű kövek téglavörös, másika violaszin, harmadika sötétebb vagy világosabb zöld, kék, hamvas, szürke és fehér színt vált s a kövezet a legszebb mozaikká válik különböző élénk színű kövekből.

Ugyanezt láttuk a Zöld-tó partján. A végig locsantott köveknek majd mindegyike más-más színt öltött, holott száraz korukban egyenlő

színe volt valamennyinek. Mégis Sydownak lesz tehát igaza, habár nem tagadható, hogy egyéb körülmények is befolyásolhatják a tengerszem színét, lévén az pl. derült ég mellett sokkal világosabb, mintha az ég beborul, árnyékban más, mint a verőfényen.

A természetnek ez a temploma az, melyet a népköltészet egy igen szép regével tett gazdagabbá. Az a cukorsüveg alakú kőkolosszus, a tó mellett egyenest kinyúló 7300 lábnyi Rubint-torony nem volt mindenkor oly kietlen zord, mint jelenleg. Egy bűvös kő, a kárbunkulus ékesíté homlokát. E kőnek az a tulajdonsága van, hogy magába szívja a hold- és csillagsugarat s mikor a nap leáldozik, úgy világít vele, mintha ő maga lenne egy szelidebb nap. A torony e diadéjja is ragyogó tündérfénnyel világította meg a tó környékét sötét éjszakákon. Egy szegény szerelmes fiu eltökélte magában, hogy ő azt a követ megszerzi a menyasszonyának, hadd fűzze a pártájába s ragyogja tul vele leánypajtásait. Egy híres lakatossal hágó körmöket készíttetett kezére, lábára s fölment a Kárbunkulus-torony tetejére, melyet még soha meg nem hágott emberi láb. Szerencsésen fölért az oromra, s már hozzáfogott, hogy lefeszítse a sugárzó drágakövet; de e pillanatban lecsapott a villám a toronyba, a vakmerő fiu összezuzva zuhant a tó partjára s ott fekszik ama nagy fehér kő alatt eltemetve, mely a tó éjszakai partján hever. A kárbunkulus pedig leest a tóba s ott van annak a fenekén, a hol az a nagy kék szem mosolyog közepéből. Ezóta a Zöld-tó környéke nem ragyog többé sötét éjszakákon.

E regének aztán sok variánsa van. Egyik szerint nem a Zöld-, hanem a Vörös-tóba gurult le a kárbunkulus, azért a tó színe oly vörös. Egy másik szerint a rege hőse deli nemes vadász volt, menyasszonya pedig a juhász leánya, a ki ott legeltette juhait s kinek atyja csak az alatt a föltétel alatt ígérte oda leánya kezét a vadásznak, ha a kárbunkulust megszerzi. Ez aztán, miután a torony megmászhatatlan volt, nyilvánzóval lőtte le a követ, de az a tóba esett, hol a Zöld-tó tündéré, mint tulajdonát, fölfogta s maga után

csábítá vele a szép ifju vadászt a tó fenekére, hol gyémánt palotája van.

A rege ma is él a nép ajakán s egy késmárki fi, a nagy képzettségű és költői lelkületű — Lindner Ernő tanár hat különböző alakban használta föl tárgyul szépasségi dialektusban írt szép költeményeiben, melyek közül, mint a magyarországi tájszólások egyik költőileg is szép mutatványát közöljük a legrövidebbet:

Szép szőke juhász-leány, drága babám,
Mondd: lész-e az én kicsi hitves arám?

„Szép ifju vadász, örömet leszek én,
Csak az a rubintkő lenne enyém.”

Óh azt a rubintot im meghozom én,
Biztos nyilam éri a szirt tetején.

Hogy szórja a szikrát a légen át,
Im menten öledbe repül, — ládd, ládd. . .

„Ah, nem, deli ifjam, a tóba repül,
Jaj, a tavi tündér kezébe kerül.”

Tündér, vízi tündér, add azt a követ,
Életre-halálra küzdöm ki veled!

„Jaj, ne! deli ifjam, ne menj közel,
Tündéri karával keblére ölel.

Forró ajakával ajkadra tapad,
S im összecsap rajtad örökre a hab.”

A Zöld-tó nyugati oldaláról a lomniczi csucs felé vonuló sziklahasadékon fölhaladva, hosszu terhes ut után egy hatalmas vizezéshez jutunk. A tarpataki gerinczből zuhan alá s leérve, egyszerre eltűnik. Elnyelte a föld. Azaz, hogy a jég és a hó, melyből itt egy hatalmas hid borul a völgy fölé. A patakot nem látjuk, de lábunk alól előtör hangja, mely itt úgy tűnik föl, mintha üveg harangokon harangoznának a föld alatt.

A Vörös-tó völgyébe már nem volt időnk eljutni. Az a fehér felhőkoszoru, mely napokon

át ott függött a lomniczi csucs fölött, nem hiába fenyegetett zivatarral.

A kézmárki ormot viselő sziklafal csorba gerinczén lassankint fényes felhőfodrok kezdtek áthömpölyögni, rátapadva a falra, mintha nyaldosnák. Majd nagyobb tömegek borultak át csendesen s hosszan és szélesen simultak végig a gerinczen, csak a legmagasabb ormokat hagyva szabadon. Távoli morgás jelenté a közelgő zivatart. Egyes felhőrongyot el-elkapott a szél s oda csapta a szikla oldalához, mely odább dobta a másiknak, ez ismét a legközelebbinek s a hegység valóságos labdajátékot űzött a kavargó fellegekkel. Egyszerre végignyilalt a mind sűrűbbé vált felhőtömegben a villám s megszólalt a Kárpát orgonája, harsogva, bömbölve, mintha meg-lánczolt gonosz lelkek tábora szabadult volna ki.

A csattogást megszázsorozta a viszhang, a fenyegető sziklafalak halomra dülését lehetett rettegni. Sűrű vastag cseppekben indult meg a zápor, hosszú csillogó sugarakkal borítva el szemünk elől a szirthegeyeket, mintha valami óriási hárfa ezüst hurjai takarnák őket el. Mi felénk csak a sziklákon porrá zuzott permeteget hozta el egy-egy szélcsapás, — verőfénynél néztük a természetnek előttünk játszó nagyszerű ködfátyolképeit, melyeket egyfelől villámfény, másfelől napsugár világított meg s mennydörgés adta hozzá a zenekiséretet, — míg mi borzadva gyönyörködtünk a természet megrendítő színjátékában, mint valami páholyból.

Törs Kálmán
Vasárnapi Ujság 1878. 35. szám

Herkulesfürdő

Az egykori magyar fürdőkultúra fellegvára

Tündökléstől a balkáni állapotokig – rövid áttekintés

A királyi Magyarország egyik legfényesebb gyöngyszeme Herkulesfürdő a XIX. század végén a XX. század elején olyan világhírű fürdőhely volt amely Karlsbaddal, Gasteinnel, Badennel vetekedett. Bátran állítható, hogy némely szempontból meg is haladta a legkiválóbb világszerte is „jegyzett” gyógyhelyek nimbuszát.

Az Erdély déli részén a történelmi határtól 25 km-re, a Cserna Duna torkolatánál az Al-Duna megragadó látványával egykori Magyarország egyik legizgalmasabb vidéke.

A Krassó–Szörény megye déli részén, a Domogled mészkő masszívum tövében a Cserna folyó völgyében elhelyezkedő termálkarszt eredetű hévforrások, a fürdőtelep közvetlen közelében meredező sziklatatlanban terül el.

A környék túlevelű és lombberdő változatos élővilága, lávabarlangjai, hévforrásai a mai napig megőrizték varázsukat.

Nem is beszélve az épített környezetről, egykori fürdőházakról, szállóiról, sétányairól...

A történelmi határ (Orsovától keletre) a Cserna folyó volt. A Királyi Románia felségterülete innen kezdődött, 14 km-re keletre Szörényvár felé (Turnu Severin).

Az itt fakadó hőforrások csodálatra méltó hatásai – röviden summázva – a sokoldalú gyógyhatásban nyilvánul meg. Így a női betegségek, emésztőszervi bajok, légzőszervi panaszok, köszvény, aranyér, sebgyógyulás – szinte minden „nyavalyára” kedvezően hat.

Nem véletlen, hogy a római légiók, az osztrák haderő és nem utolsósorban a honvédség „fedezte fel”, ill. használta.

A gyógyvíz erejének oka a magas ásványi anyag koncentráció, a kén, a Mg ionok és a nyomelemek kiugróan magas előfordulása, valamint a relatív magas hőmérséklet (40-70 Celsius fok), továbbá a bő vízhozam.

A fürdőhely rövid története

A dokumentálható múlt a rómaiak Dácia provinciájáig nyúlik vissza a II. századtól az V. század végéig. A fénykor kétségtelenül Traianus császár Dácia meghódítása után Kr. után 105-107 időszakra esik. Ez időszakban építtetett légiói számára „pihenő és gyógyhelyet”. A fürdőtelep villáit, medencéit ekkor építették ki, amelyeket Róma bukása után a népvándorlás elsöpört. Emléküket az erőt megerősítő Herkules kultusz őrszi szobor és faragványok, leírások formájában.

A „sötét” középkor a Magyar Királyság határterülete állandó hadakozások, betörések ideje volt, amely időszak nem kedvezett a tudatos fejlesztéseknek.

A kuruc szabadságharc után, az ozmán hatalom kiszorításával (1718-ban) került újra a terület az érdeklődés középpontjába, amikor III. Károly személyében olyan (Habsburg) király került a magyar trónra aki gyarapítani kívánta nemcsak az osztrák örökös tartományokat, hanem az azon kívül eső területeket is. (pl. Fiume kiépítése is nevéhez kötődik).

A török birodalommal közvetlen Mehádia fürdőként szereplő fürdő 1734–1737 között épült ki egyelőre szerény módon, egy katonáit becsülő tehetséges tábornok Andreas Hamilton kezdeményezésére. A rövid fellendülésnek az 1737-es törökbetörés vetett véget, amely során lerombolták a katonai fürdőként ismeretes létesítményeket.

A feledésbe merült, romokban álló fürdőterület csak 1773-ban került újra az érdeklődés középpontjába, amikor egy derék bécsi orvos vegyelemzte a hévizeket és kimutatta a magas só és kén tartalmat, ill. felfigyelt a környék kevés számú népességének javuló egészségének állapotára – akik rendszeresen megmártóztak a fölbe ástott medencékben.

A fürdőhely lassú fejlődésen ment keresztül, 1817-től Herkulesfürdőként említik a római fürdőkultusz „ad aquas Herculani sacras” Herkules szent vizének emlékére. Az országos ismertséghez hozzájárult I. Ferenc osztrák császár és magyar király látogatása is.

Az igazi fellendülés az 1850-es évektől indult meg. A terület tulajdona, kezelése a Magyar Királyi Kincstár nevéhez fűződik. A Bánát fővárosa Temesvári Takarékpénztár tőkéjével megkezdődött az igényes és tervszerű üdülőterület kialakítása, amely először a Temesvár–Lugos–Karánsebes–Orsova közút, ill. az abból kiágazó kocsitűt kiépítésével indult meg.

1878-ra megnyílt a MÁV Budapest–Temesvár–Orsova vasútvonala, amely az egész térség fellendítéséhez vezetett, összekötve a sík Bánátot a hegyvidéki Bánáttal, nem is beszélve a közvetlen összeköttetésről Budapesttel. A Herkulesfürdő állomás máig impozáns épülete az un. királyi várócsarnok, a díszes kovácsoltvas kerítésekkel, díszkupalóval, amely a ma emberének a képzetét is megragadja. A legdélibb magyar folyami kikötőhöz való vasúti eljutás nemcsak a fellendülő Dél-Erdély iparának, bányászatának, de az idegenforgalomnak is komoly lehetőségeket biztosított. A magyar arisztokrácia előszeretettel építkezett a fürdőtelepen (pl. a Szapáry család). A rendkívül igényes és körültekintő építkezésekhez nem kisebb „nagyságokat” hívtak meg mint Alpár Ignác, Feszl Frigyes és még számos sztárépítész abból a korszakból.

A nemzetközivé terebélyesedő vendégforgalom az 1896-os Milleniumi Ünnepek idején kezdődött, amikor Ferenc József császár és magyar király, Sándor szerb király és Károly román király itt találkozott és vett részt a magyar állam 1000. évi fennállását ünneplő rendezvényeken. Gyakorlatilag a reprezentatív szállodák, villák, fürdőpavilonok, sétányok, gloriettek, díszparkok ekkor alakultak ki. A fürdőélet pezsgővé vált, a panziók építésével a polgárság is állandó vendégként alkotott. Ehhez járult hozzá, hogy a közlekedést jól szervezték. Háztól házig kényelmesen, azaz vasúton és hajón közvetlen járat Orsováig, onnan fogattal az üdülőhelyig. Érdeklődésképpen megszervezte a DDSG és a MFRT hajójárataikat Bécsből, Pozsonyból és Budapestről un. kabinos hajókkal, amelyek szintén el voltak látva kényelmi berendezésekkel (étterem, fürdőszoba, társasági összejövetelekre

alkalmas termék, központi fűtés stb. – egyszóval már az utazás során is megfelelő komfortot tudtak biztosítani).

A leghíresebb épületek a főutca mentén helyezkednek el, ill. a történelmi központban, amely szerencsére jól elkülönül a szocialista torzóktól. A Ferenc József, Rudolf, Sarolta, Mária, Lajos stb. fürdőházak ékkövei a településnek.

A Szapáry fürdőpavilon kiterjedésével, stílusával mind-mind építészeti remekművek. Sissi a magyarok kedvelt királynőjének külön kis „palotája” volt, amely még most is látható.

Az egykori Casino és a zenepavilonban a „boldog békeidőben” honvéd katonazenekar adott rendszeres térzenét a vendégeknek. Játszva a „Herkulesfürdői Emlék” örökzöld dallamait – amelyet egy császári és királyi katonakapitány Pazeller Jakab komponált itt 1903-ban. A pezsgő fürdőélet még az I. világháború alatt is folyt, amely korszakban a fürdővendégek nagy részét sebesült katonák tették ki és az ún. Katona fürdő és szálláskomplexumban helyezték el őket, amelynek romos épületei ma is láthatók a központban.

A büntető trianoni diktátum Romániához csatolta a térséget – amely gyakorlatilag a stagnálás korszaka volt. A legnagyobb kártétel a Causescu idején történt, amely tudatos „a múltat végképp eltöröljük” elv alkalmazásával történt...

Mit látunk napjainkban?

Ha a tájat vesszük szemügyre – nem csatlakozunk. A jelenleg 6000 lakost meghaladó fürdővároska főteréről magas sziklaormok tekintenek felénk. A Domogled mészkő masszívuma tetejéről a Duna legszebb szakasza a Kazán szoros is látható. Az 1000 m magasságot meghaladó hegytömb az érintetlen természeti környezet benyomását kelti.

Nem kevésbé izgalmas a fürdőváros külterületén rejtőző barlangok, amelyeket még a „magyar világban” épült sétautakon érhetünk el. Zsivány, Gőzbarlang – ez utóbbiban a barlangjárat közepén tör fel a gőz, 7 km-en belül a Cserna oldalágának vízesését láthatjuk.

A városkörnyék bő forrásai változatos erdőrengetege, a Cserna tiszta vize, a sziklaormok

igazi vadon benyomását keltik a gazdag állatvilággal. Talán épp ez a „vadság” a megragadó, ahol a hiúz, medve, farkas természetes élőhelyén él, a Cserna folyó mentén a gyilkos mérgű homoki vipera gyakran előfordul, a vízben pisztráng is fogható. Itt a Természetben biztos nem csalódunk.

Mi a helyzet az épített környezettel?

A mai kép egy Patyomkin falura emlékeztet. A Herkules szobor felé haladva az egykori reprezentatív fürdőházak homlokzata még rendezett, de nézzünk be az ablak és kapu nélküli házakba! Alul folyik a forrásvíz, körülötte szemét, romok... A néhol megmaradt egy-egy épület pl. a zenepavilon még mutat régi bájából...

Az új szállodák bár impozánsak, de túl méretezettségük miatt magasak, nem illeszkednek a tájba vagy nincs egységes utcakép, ill. az általános rendezettségeket lehet hiányolni, nem is beszélve a régi szállodák romjairól ...

Nem cél e rövid ismertetőben részletezni a felemás „balkáni” állapotokat, ill. a jobb sorsra érdemes műemlékeket. Vannak helyi, pontosabban temesvári építészek részéről kezdeményezés a korhű állapotok visszaállítására, sőt magyar üzletember is tett erőfeszítéseket az ingatlanok felvásárlására. Talán mint Szovátán a Danubius Hotellánc meg tudta menteni a patinás épületeket, itt is kellene szorgalmazni talán jóval nagyobb mértékben, hogy ezt a már kevésbé csillogó ékkövet megmenthessük a maffia üzletekre emlékeztető telekspekulációktól. A forgalom, az igény óriási, csak épp az igényesség hiányzik – amolyan balkáni „dzsumbu” benyomást keltik a jelenlegi állapotok.

A fürdőhely jobb sorsra érdemes üzleti lehetőségei reményt keltőek, újra csillogó ékkő lehetne elsősorban az egykori épületek korhű felújításával, a függőkertek kiépülésével, a kül- és beltéri medencék bővítésével. A várható „vonzero” gazdaságossá tenne egy nagy kapacitású drótkötélpályát a Domogled tetejére. Talán egy grandiózus magyar befektetés volna a megfelelő orvosság – biztos megérné!

A lakosság teljes mértékben kicserélődött. Az egykori közigazgatás, a fürdőszállókhoz tartozó szakszemélyzet szinte teljes egészében magyar származású volt. Jelenleg egy két tucat magyar család él, magyar felirat csak a főtéri katolikus kerektemplomban található: adakozzunk.

Így múlik el a Világ dicsősége, egy polgárosodó, felfelé ívelő Magyarországot belerántották az I. világháború forgatagába, amely veszteséget a mai napig nem tudta feldolgozni. Elég csak az egykori levelezőlapokra pillantani és érzi az ember, hogy mit veszítettünk...

Végül azt mondhatjuk, érdemes ide ellátogatni és szembesülni a múlt emlékeivel, tapasztalni a jelen valóságát és reményt ébreszteni a jövő iránt egy hazai nagy ívű fejlesztés formájában, amely ha üzleti alapon is, de megmenti a fürdővárost a várhatóan soknemzetiségű fürdővendégeknek. Mindenki jól járna „jeligére”.

Dezsény Zoltán, MKE

fotók: Mályi József, PKE

(korábbi cikk: Kárpáti Lapok 2015/2. 8. old.)

Ne zárd a lelket kalitkába...

Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk, mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy drága édesapám, a szerető férj, nagyapó és dédapapa

VARGA FERENC
1920. január 11.-2021. január 3.
temetési szertartása

2021. október 5-én, délelőtt 11.45-kor lesz.
Helyszín: Rákospertesztúr - Új Köztemető
Budapest, X. Kozma utca 8-10.

In memoriam Varga Ferenc 1920-2021.

Életének 101. évében elhunyt Varga Ferenc, a jogelőd Magyarországi Kárpát Egyesület utolsó tagja.

Feri bácsi igazi belvárosi lakos volt. Itt született, itt járt az Eötvös József Reáliskolába, 1938-tól itt dolgozott a Goldberger Textilművek, majd a Hazai Pamutszövőgyár központjában és rövid időtől eltekintve mindvégig itt is lakott. A matematika szeretete a könyvelői pálya felé terelte, az évtizedek során könyvvizsgálói képesítést szerzett, majd főkönyvelő és nyugdíjazása előtt gazdasági igazgató lett.

Feri bácsi igen aktív társadalmi életet élt, már a reáliskolában cserkészkedett, vízi túrázott, majd belépett a Magyarországi Kárpát Egyesületbe, így a természetjárás már korán élete részévé vált.

Mindezek a képességei nagy segítségére voltak, amikor 1941 őszén katonai behívót kapott a besztercei 33. hegyi határőrszázadhoz. Kiképzése a lovaglás és sízés elsajátítása mellett a különféle tüzer bemérő eszközök biztos alkalmazásának megtanulására és bármilyen időjárási körülmények közötti terepi alkalmazására irányult. Nem véletlenül – 1944. márciusában mozgósítás keretében áthelyezték Kárpátaljára, ahol a Kárpátok előterében kijelölt Hunyadi-állás és az ezeréves határon húzódó Szent László-állás között tartották fel fél éven át tüzérségi tüzrel a partizánokat és a reguláris

csapatokat. Az Árpád-vonal védelmére Románia kiugrása és a szovjet bekerítés veszélye miatt sajnos már nem kerülhetett sor. A háború végét követően, mint oly sok honfitársát, őt is malenkij robotra vitték, ahonnan csak 1947 őszén térhetett haza. Katonai élményeiről mindvégig feljegyzéseket készített, ezek alapján írta meg a Hadtörténeti Múzeum felkérésére a Besztercei hegyitüzek a Kárpátokban című könyvet (az ott leírt főbb fronteseményeket külön írásban mutatom be)

Feri bácsi a Magyarországi Kárpát Egyesület újjáalakulását beharangozó, 1992. őszi Turista Magazin cikket olvasva nagy örömmel kapcsolódott be az egyesület munkájába és 2014-ig a Felügyelő bizottság elnökeként tevékenykedett. Részt vett a Magyar Turista Szövetség 80 éves kiállításán, és 1998-ban az MKE 125 éves jubileumi rendezvényén a Magas-Tátrában. Kedves, vidám természetével mindannyiunk szívébe lopta magát.

Százéves korában Budapest Belváros-Lipótváros Önkormányzata nevében Szentgyörgyvölgyi Péter polgármester köszöntötte fel, mint a legidősebb élő Eötvös-diákot. Néhány nappal 101. születésnapja előtt hunyt el. Temetésére 2021. október 5-én került sor. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Varga Ferenc köszöntése a 100. születésnapján

Az Magyarországi Kárpát Egyesület 120 éves jubileumi rendezvényén jobbról a 2. Varga Ferenc

Varga Ferenc

Besztercei hegyitüzérek a Kárpátokban

Kárpátalja, 1944. a frontvonalban

1944. március 10-én Besztercén elrendelték a mozgósítást. A hirtelen történt elrendelés vilámcsapásként szakadt ránk. Engem beosztanak a hegyvidéki tüzérsztyálya 2. hegyiütegébe.

Március 16-án reggel megérkezett az édesapám. Ő tudta, hogy a frontra megyünk és ezért utazott hozzám egy búcsútalálkozóra. Így 18-án minden holmim hazaküldtem, csak a hadiöltöztem maradtam.

Március 22-én megérkezett a parancs az indulásra.

Március 30-án vonattal haladtunk Máramarosszigetre. Rengeteg a visszajövő szerelvény. Tarnopolból, Stanislából (*mai neve: Ivano Frankivszk*) jönnek a magyar csapatok maradványai. Közben állandóan zuhog a hó. Terebesfejérpatak előtt éjfélkor megkezdjük a kirakodást. Nagy kár, mert az üteget Rahóra irányítják.

Március 31-én a Rahóig hátralevő 17 km-es utat gyalog kellett megtenni. Menekülők, visszavonulók hosszú sora jött velünk szemben. Németek, magyarok, zsidó munkaszolgálatosok egyaránt. Azzal bíztatnak bennünket, hogy az oroszok már a határon vannak.

Április 1-jén nagy hóviharban előreügettem Körösmezőre, szállásszerzés végett. Combig érő hóban mászkáltam dombon-völgyön át.

Április 3-án nagyon hideg időben indulunk Havasalján (*mai neve: Mezőhát*) keresztül a hegyekbe. Gyönyörű utakon mentünk fel a Páncélházhoz, ahol egy határvasút állomás van laktanyája. Innen megy át a vasút is egy alagútban a határon. A Páncélház (*nevét arról kapta, hogy nyílászáróit páncéllemezzel borították*) mel-

lett helyeztük el a tüzelőállást. Felmentünk a figyelőhely elfoglalására. Átléptük a határt és lengyel, illetőleg orosz területre érteztünk. Szerencsére találtunk bunkereket, így volt hol lehajtani a fejünket éjszakára. Többször felébredtem, mivel nagyon fáztam.

Április 4-én közölték, hogy egyelőre itt maradunk a Tatárhágó védelmére. A németek sok mindent elvettek tőlünk, mindössze egy géppisztolyt kaptunk.

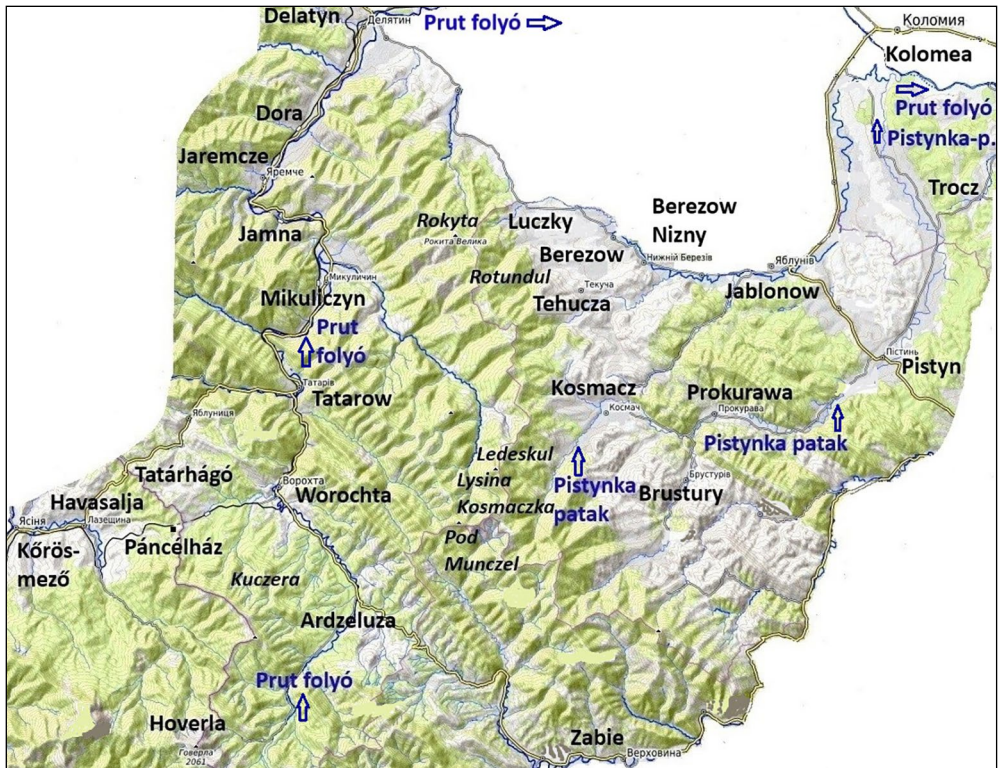
Április 5-én poloskacspésekre ébredtünk, majd elindult a munka. Műszereket üzemeltem és célokat mértem be, tűztervet készítettünk.

Másnap postát kaptam. Otthonról írtak, hogy a húgom is bent volt az Astoria pincéjében (ti. a Gestapo pesti főhadiszállásán) négy napig, mert az egyik szakszervezetnél titkárnőként dolgozott, de apámnak sikerült őt kiszabadítani. A nemrég megismert kolozsvári színésznő, Lászlóffy Jozefin is írt.

Április 8-án elcseréltünk 35 kg lisztet egy borjúért. Dohányért tojást, tejet kaphatunk. Itt mindent csak cserélni lehet, mert a pénzünket nem fogadják el.

Április 10-én éjjel fél 1-kor riadóval ébresztettek. Reggelre feljötték a lovak és felmálháztunk. Pokoli úton keserves munkával egész nap mentünk és estére értünk csak Worochtára, pedig az utunk mindössze 5 km volt. A lovak néhol hasig süllyedtek. A kocsikat vállal vittük előre.

Április 11-én éjjel két órakor kaptuk meg a tegnapi ebédet. Mára már nincsen kosztunk. Worochtáról keserves menet után értünk Tatarowba, ahonnan mindjárt tovább kellett menni Mikuliczynbe. Estére értünk oda zuhogó eső közepette. Annyira el voltak csigázva az emberek, hogy Jamna községben beszállásoltunk. Néhány órai alvás után már indultunk is Jaremczen át Dorára. Híre jött, hogy holnap reggel négy órakor támadunk. Vizes hólében, keserves

úton jutottunk fel a szomszéd hegyek közé az esti sötétben.

Április 13-án már korán reggel elfoglaltuk a tüzelőállást és a fő figyelőhelyet. Végrehajtottam a beméréseket és $\frac{3}{4}$ 7-kor mi is csatlakoztunk a lövéshez. Egy ellenséges üteget elég hatásosan sikerült lőnünk. Észrevettük és erős aknavetőtüzet kaptunk, ekkor estem át a tűzkeresztségen. Közben ütegünket előrevonták. Én azt a feladatot kaptam, hogy egy körülbelül 60 főből álló orosz géppuskás és géppisztolyos csoportot kellett járőrömmel felderíteni, és közelből lövetni őket. Észrevéve bennünket, nagy aknavetőtüzet zúdítottak ránk. Mivel a sötétben nagyon jól látnak, sikerült az alakulatomat a bekerítésből baj nélkül kivezetni. A mozgás libasorban történt, szinte egymásba és a lovakba kapaszkodva, térdig erős sárban, sziklák között, meredek utakon. Végre Dorába érve ettem először másfél nap óta.

Április 16-án reggel előrevontak bennünket Luczky felé. Szörnyűek ezek a magasságkülönbségek, amit nagyon nehezen bírtunk erővel.

Április 17-én nagy lövöldözésre ébredtünk. A 12. üteg lőtt állásunk felé. Saját csapat. Remek reggelit sikerült fogyasztani szalonna, nyúlsült és rumos kávé bekebelezésével.

Április 19-én délután lementünk zsoldfizetésre, és közben a bakák ránk lőttek. Ugyanis félnek és mindenkit partizánnak néznek. Este elrendelték a menetkészültséget.

Április 20-án reggel megindultunk keresztül a hegyeken. A Rokieta csúcson (1110 m) találkozott a harcsoport, innen Luczkyt át mentünk Berezow Nizny községbe.

Április 21-én délben riadóval elrendelték a menetet Kolomea irányába. Felégetett falurészekben mentünk át és Jablonow községben foglaltunk állást. A földre szalmát hintettünk és ott aludtunk. Ha a lakosság nem lenne irántunk szeretettel, nem volna mit ennünk.

Április 24-én nagy kanyarban, Pistyn községen át megkerültük Kolomeát. Sikerült találni egy prima figyelőhelyet. Innen mindent lehetett látni: az oroszok repülőterét, vasutait, mozgását. Előttünk folyt el a Prut Románia felé.

Április 26-án már fél 3-kor keltünk, mert a gyalogságot kellett tűzzel támogatni a Pruton való átkelésnél. Mire kivilágosodott, a gyalogság már a túlsó oldalon járt. Egy felderítő járőrrel a nagyon megáradt folyón tutajszerű eszközön keltünk át. Az oroszok hátulról megtámadtak, de sikerült letörni őket és még 50 hadifoglyot is ejtettek a mieink. Közben az orvosunkat és az egészségügyi személyzetet elvitték az oroszok. Ezalatt a folyón túlment alakulatok visszavonulását rendelték el a rádión. Csónak nem volt, a lovakba kapaszkodva ruhástul úsztunk vissza.

Április 27-ére virradó éjjel semmit sem aludtunk és reggelre Trocz községbe vonultunk vissza.

Április 29-én reggel Pistynnél akartunk állást foglalni, de kiderült, hogy Jablonow felé kell előre menni. Szörnyű volt a terep, az oroszok pedig a horhosokban igyekeztek előreszivárogni. Mi sajnos kevesen voltunk, de visszavertük őket. A horhosokat közvetlen irányzással lőttük. A támadás előtt azt kiabálták: „Magyar ne lőj, én se lövök.” Persze ez csak csel volt. Este igen nagy géppisztolytüzet kaptunk. Már napok óta nincs kosztunk, az emberek lézengenek.

Április 30-án minden oldalon támadtak az oroszok. Kilőttük az egyik aknavetőjüket, de közben egy másik kezdett el lőni bennünket. A házunk sarka találatot kapott. Kirohantam az egyik kezemben egy főtt krumplival, a másikban a szögtávcsővel, mikor egy gránát elem vágott és odanyomott a földhöz. Megkísértem felállni, de már nem ment, mert repeszt kaptam

15M 7,5 cm hegyi ágyú a lőtéren

Bunker Körösmező felett

a jobb combomba. A fiúk mindjárt hátravittek és bekötöztek. Az ütegünk málházní kezdett. Engem hordágyra tettek, a legényem és három fiú cipelt keserves utakon, sziklás, szakadékos területen át. Végül sikerült 8 kilométer gyaloglás után a zászlóalj fogatos részlegéhez vinni, ahol az orvos ellátott. A sebesültszállító kocsit Berezow-Niznybe vitt, ahol rendszeren bekötöztek és tetanusz-injekciót kaptam.

Május 2-án teherautón este értünk Stanislau-ba összebombázott és leégett házak között, itt egy újonnan felállított kórházba vittek, ahol a jóakarat megvolt, de a felszerelés és az élelem hiányzott. Szépen tengetjük napjainkat. Lengyel és ukrán lányok jönnek be meglátogatni és vigasztalni bennünket, sebesülteket. Dagadt és gennyezik a sebem, de **május 9-én** már tudtam sétálni.

Május 11-én felemelték a zsold összegét, tíz napra 70 pengőre és erre 85 zlotyot kaptunk. Persze ezzel az összeggel itt nem sokra megyünk, 10 zloty a sütemény.

Május 28-án kiírtattuk magunkat a kórházból, két hét egészségügyi szabadság javaslatlaltal.

Június 2-án Tehuczára mentünk a dandárparancsnokságra. Itt nagyon lehordtak, hogy lógni akarunk. Nem érttem, miért jár ez a bánásmód egy sebesültnek.

Június 6-án indultunk Stanislauból és Stryj – Lawoczne – Sátoraljaújhely útvonalon **június 8-án** értünk be Budapestre.

Június 14-én bent voltam a cégénél és közölték, hogy szeretnének leszereltetni, ami lehet, hogy sikerül, mert a Goldberger első osztályú hadiüzem. A cégem egyik igazgatójával fogadást kötöttem, hogy nem szerelek le négy héten belül. Örülnék, ha neki lenne igaza.

Június 25-én megkaptam a helyjegyet az este induló vonatra. Nagyon rosszul esik a visszautazás.

Június 29-én Mikuliczynből kisvasúttal mentünk fel a hegyekbe, majd hosszú gyalogmenet után sötétben értünk be Berezow faluba.

Július 1-jén rendbe hoztam a dolgaimat és felmentem lóháton a tüzelőállásba, majd innen a figyelőbe, ahol nagy ovációval fogadtak.

Július 4-én felhoztak egy fürdőkádat. Érdekes volt, hogy itt a hegytetőn forró vízben, kádban fürdöttünk. A koszt azonban nagyon rossz.

Július 7-én este gombapörköltet és cukros kokozsát ettünk. Éjjel sajnos nagy volt a ramazuri. A gyalogság nem győzött támogató tüzet kérni.

Július 11-én reggel célkijelölés közben felrémlett bennem, hogy meg kellene nősulni, hiszen még földbirtokosok lányait is ajánlották a közelmúltban...

Július 12-én az 5. ütegnél a sütőben akarták a löport megszáritani és 11-en megsebesültek.

Július 14-én este nagyon jó vacsoránk volt újkrumpliból. A németektől való vételezés elég változatos, sok a vitamindús ennyivaló, csak a főétel pocsek.

Július 15-én elkészült a gyopáros ezüstgyűrűm. Adtam érte egy komisz-kenyeret, szappant és húsz cigarettát. Ma felterjesztettek Signum Laudis kitüntetésre. Ennek legfőbb indoka az volt, hogy április 13-án a bekerítésből éjszaka sikerült kivezetnem a 33. hegyiüteget veszteség nélkül. A további indoklás az volt, hogy az eltelt időben igen jó bemérő-tevékenységet végeztem és április végén meg is sebesültem.

Július 18-án tervbe vették a téli állások kiépítését. Pedig aligha leszünk itt még télen is. Borzasztó rossz idő van. Állandóan zuhog az eső.

Július 21-én csapataink támadása le lett fűjva, mivel orosz offenzíva volt várható. Ugyanis az oroszok szedik fel az aknamezőket, és ez a biztos jel. Teljes készenlét lett elrendelve.

Július 23-án elindultunk két napra új állásokat szemrevételezni. Ügetésben mentünk Kosmaczra, utána nekiindultunk a hegyvidéknek. Sziklába vágott keserves hegyi utakon másztunk fel. Alig értünk el a sziklák között. Vad vidék ez. Félméter mély mohákkal találkozunk, amikbe, ha beleül az ember, mintha fotelben ülne. A sziklák hatalmas kőbunkerek. Harcászatilag jók a helyek, de egy telet kibírni itt aligha lehet.

Július 26-án keserves úton, Lazin át Kosmaczba értünk. Innen a Pistynka patak völgyében vezettem tovább az üteget. Sok hosszabb pihenő után nagyon meredek erdei ösvényeken jutottunk fel a Ledeskulra (1334 m), majd a Lysina Kosmaczkán (1465 m) szemrevételeztünk. Keserves sziklákön másztunk fel erre a hegyre. A lovak fel sem tudtak ide jönni, így mindent saját magunknak kellett felvinni. Víz nincs sehol.

Július 29-én délelőtt és délután is lőttünk, majd sikerült cseresznyéznünk.

Augusztus 1-jén az orosz tüzéség szakadatlanul lőtte a Rotundult (915 m) és a Rokietát (1110 m), majd másnap Mikuliczyn.

A következő napokban állandóan zuhogott az eső, így a sátorban volt idő levélírára és alvásra.

Augusztus 8-án Kosmaczon még mindig pusztítja a lakosságot a tífusz. Külön tífusztetető van ott.

Augusztus 10-én nagy ágyúzásra ébredtünk. Mögöttünk, előttünk, mindenütt lőnek. Az oroszok felzárkóztak előttünk.

Augusztus 12-én állásainkból a már szemrevételezett Prokurawa körüli állásokba vonultunk. Így egy hatalmas sáv tüzéség nélkül marad.

Augusztus 18-án sikerült vennem két tojást. Láttunk egy szép mókust, de nem tudtuk elcsípni. Ha télen is tartani fog a háború, felkopik az állunk.

Szent István napján hallottuk, hogy Lóskay vezérőrnagy nem engedte a dandárt nehezebb beosztásba, sőt kéri a leváltásunkat a felsőbb parancsnokságnál.

Augusztus 24-én úgy hallottuk, hogy Románia békét kért és fegyverszünetet kötött.

Augusztus 27-én lementünk Brusturyba istentiszteletre, amelyet a helybeli ukrán pap tartott. Igen nagy megbecsülésben részesítettek bennünket.

Augusztus 30-án parancsot kaptunk a visszavonulási előkészületekre. A mi álláspontunk a Pod Munczelen (1313 m) lesz, ahová az első világháborús hadiúton kellett feljutni. Teheneinket elajándékoztuk a lakosoknak.

Szeptember 1-jén parancsot kaptam, hogy az üteg továbbmegy délre Zabie (mai neve: Verkhovyna) felé. Egy hídfő képzése szükséges a Tatárhágó felé.

Szeptember 4-én nagy nehezen találtunk tüzelőállást a vadul benőtt világháborús út mellett. Az útszemrevételezésnél fedeztük fel, hogy erre, az Ardeludza-i erdőkben lehetett a partizánok főfészke.

Szeptember 9-én a környéken új figyelőt szemeltem ki. Sajnos a környékről nincs térképünk és így nagyon kell ügyeskedni.

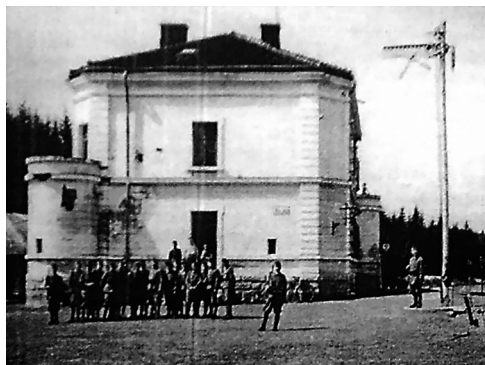
Szeptember 11-én a Bukovica jobb oldalán megkezdtük a figyelő kiépítését a gránátvetősökkel együtt.

Szeptember 12-én meglepő volt, hogy a németektől szeretetsomagot kaptunk.

Ezután sajnos **szörnyű napok** következtek. Az orosz tüzéség körüllötte a figyelőnket. Sehol már a gyalogság. Az utolsó pillanatban sikerült elhúznunk az erdőkön át Ardeluzába. Nagyon sok a veszteség. Bekerítés fenyeget, de sikerült kijutnunk Worochtára.

Szeptember 21-én két üteg állását készítettük el, majd figyelőbe akartunk menni a Kuczerára (1225 m), ahol az oroszok fogadtak lövésekkel. Téry őrnagyra tíz méterről lőttek, de szerencséje volt.

Szeptember 22-e keserves nap volt. A gyalogság futott mindenütt. Mi pedig parancsot kaptunk a végső kitartásra. Mikor az oroszok közelsége miatt már lőni sem tudunk, visszafelé mehettünk. Belőtt terepen át – ahová már az ellenség is beszivárgott – estére elértük

Páncékház 1944.

vető tűz árasztotta el a bunkerünk környékét, de pokoli szerencsénk volt. Távbeszélővonalunk állandóan elszakadt. Késő este parancsot kaptunk a figyelő lebontására. A Páncékház körül zuhogott az akna. Alig tudtunk eljönni. A határról visszavonulunk. Az új vonal az Árpád-vonal lesz.

Szeptember 30-án ütegünk Máramaroszigeten a laktanyába szállásolt el.

Október 1-jén bevonagolózás és Nagyszőlős – Szolyva útvonalon át irány a Gyertyán-havas...

(A szemelvényeket válogatta és a dőlt betűs adatokat gyűjtötte: Bánhidi Attila)

a Páncékházat, de figyelőt kellett képezni, ezért felmentünk az áprilisi helyünkre.

Szeptember 24-én a Páncékház mögötti nagy vasúti hidat felrobbantották az oroszok.

Szeptember 26-ára virradó éjszaka állandóan zuhogó eső volt. Szörnyű nagy tüzérségi és akna-

Besztercei hegyitüzérek a Kárpátokban. Varga Ferenc „Nyílik virágunk, a gyopár” című naplóját sajtó alá rendezte, az előszót, a tanulmányt és a jegyzeteket írta: Illéshalvi Péter. Tortoma Kiadó Barót, 2009. ISBN 9789738840881.

7. ábra. 15M 7,5 cm-es hegyiágyú tüzelőállása a harctéren, 1944

Több hónapos kényszerpihenő után, június közepén végre újra buszba szálltunk, és nekivágtunk az Alpoknak, hogy néhány klettersteiget megmásszunk. Kis csapatunk az ország minden részéről jött össze. Egerből, Budapestről, Pécsről, és Szegedről. Szombaton kora hajnalban indultunk, és legnagyobb örömünkre, a határon könnyedén át tudtunk menni. Előtte voltak félelmeink, hiszen mindenféle mendemondák keringetek a határellenőrzésről.

Első célunk a **Hochkar** volt, ahol két via ferrata utat is terveztünk megmászni. Fél 11-re értünk oda, és úgy döntöttünk, hogy először a könnyebb, rövidebb utat választjuk bemelegítésnek, a **Bergmandl klettersteiget**. Ez egy három szakaszból álló, B/C nehézségű útvonal. Nem túl hosszú, könnyen teljesíthető, így utána még kényelmesen át tudtunk menni a **Heli kraft** pályára. Ez már jóval hosszabb és nehezebb útvonal volt. Az eleje egy hosszú létrával indult, majd utána függőleges sziklafalakon kellett tovább haladni. Volt benne kötél híd is, így összességében egy nagyon kellemes, egy órás mászást tudhattunk magunk mögött.

Az esténket egy tóparti kempingben töltöttük, ahol a lemenő nap csodálatos vörös színbe öltöztette a szemközti hegyeket.

Vasárnapra egy ferrata volt tervezve, a **Drachenwand**, a.m. a Sárkány gerince. Az időjárás kegyeibe fogadott minket, hiszen reggel az ébredés-kor még nagyon felhős volt az égbolt, de gyorsan feloszlottak a felhők, és csodálatos napsütésben tudtuk elkezdni a mászást. Ez egy C/D nehézségű útvonal. Normál körülmények között két óra alatt fel lehet mászni a csúcra, de most nagyon sokan voltak, így sokszor kellett várakozni, pl. a híd előtt. Így a teljes mászás idő több mint 3 óra lett. De lehet, hogy ez még jó is volt, hiszen így jóval többet tudtunk a tájban, a látványban gyönyörködni. A keresztnél a csúcson, még mindenki elfogyasztotta a jól megérdemelt csúcs csokiját, majd elkezdtük a túrát vissza a parkolóba. Ez egy másfél órás út volt, így a mászás után, még túrázhattunk is egyet.

Ezen a hétvégén ismét fantasztikus élményekkel lettünk gazdagabbak. Ha csak tehetitek, vegyétek fel a beülőket, és járjátok be ti is ezeket a klettersteig (via ferrata) utakat!

Tietze Nándor, KEE

Kárpát Egyesület, Eger rendezvényei

Az egyesületi túrákat a Covid-19 okozta világvárvány még ebben a negyedévben is erősen korlátozta, emiatt az éves túraprogramban gyakran feltűnt az „elmarad” szócska. Sajnos, e jelzés nélkül is maradt el program, nagy csalódást okozva ezzel az érdeklődőknek. Nos, emlékezzünk néhány lezajlott eseményre.

Háztól-házig a Bükkben

jelvénytörző túramozgalom részeként a Kárpát Egyesület, Eger gondozásában lévő szálláshelyeket kerestük fel. A „Bükk szálláshelyeink 2.” kirándulás az Örkö-ház és Peskő-ház meglátogatását jelentette, míg a „Bükk szálláshelyeink 3.” séta célja pedig a Tamáskúti-ház és a Samassa-ház elérése volt.

Április második szombatjára tervezett „Bükk szálláshelyeink 2.” kirándulás remek időjárási körülmények között sikeresen lezajlott. Tavasi látivalókból nem volt hiány, sőt egy kevéske a télvégéből is kijutott.

A kis létszámú kétlábút a szófogadó Csoki kutya kísérette a 20 km hosszú útvonalon

Mátra túrák

A Mátra-túrák Szűcs Gábor túratársunk ötlete és előzetes bejárásai alapján valósultak meg. A Mátra-2 és a Mátra-3 esetében – eltérő útvonalakon – a végcél az országunk legmagasabb pontjának elérése. Kiindulási és az érkezési pont Markaz község. Egrieknek gépkocsival érdemes idejönni, hiszen ekkor a visszaút sincs időhöz kötve.

A Mátra túrák júliusban és augusztusban voltak. A nyári nagy meleg az erdei útvonalak miatt nem volt elviselhető. Szép kilátási pontok voltak: Kékestető, Disznó-kő, Sas-kő. A Markazi várrom állapota a tavaszi kiránduláson látottakhoz képest tovább romlott. Kár érte.

Útvonal a Sas-kő irányába. Kékestető felé viszanézve előtérben a Szent Erzsébet kereszt

Kő dolgok

A „Kő dolgok” túrán kaptárköveket és egy kőhodályt vittünk célba. Utunk természetesen a Kő-völgyön keresztül vezetett.

A 13 km hosszú körtúra Cserépváralja – Mangó-tetői kaptárkövek – Kő-völgy – Dobi-rét – Kőhodály – Cserépváralja útvonalon, május végén valósult meg.

Fotós pihenő a Kő-völgyben

Keresztül a Bükkön

Két változatban járjuk. Az egyik Dél-Észak, ami Felsőtárkány Fűtőház – Szilvási-kő – Istállós-kő – Szilvásvárad útvonalat jelenti. Míg a másik: Kelet-Nyugat, ez pedig Répás-huta Hárskúti elágazás – Három-kő – Tar-kő – Cserépes-kő – Pes-kő – Őr-kő – Bél-kő – Bélapátfalva nevezetes pontok érintésével valósult meg. Mind a két útvonal jelentős szintemelkedés mellett (950 m ill. 800 m) és kb. 22 km-es hosszban teljesült.

A Bükk legmagasabb pontján

Várak: Sirok – Szarvaskő

Fotóstúra, a Kárpát Egyesület Eger és Heves Megyei Fotóklub közös kirándulása.

Az Országos Kéktúra nyomvonalán gyalogoltunk Sirokból Szarvaskőbe. Valójában csak a két végpont és a környezete látványos, az út többi része a júniusi nagy melegben elég nehezen volt elviselhető. Ennek ellenére, a kis csapatunk jól teljesített. A megtett út hossza 22 km, a szint felfelé pedig 800 m volt.

Emlékkép a Törökasztalon, háttérben a Siroki vár és a Mátra

Kövek

A „Kövek” túra Köves Gyula ötlete és a Kárpát Egyesület, Eger használatában lévő Tamáskúti-ház közelében lévő két nevezetes bükki szikla – Három-kő és a Tar-kő – bejárására irányult. A hibás buszmenetrend kiírás miatt volt aki lemaradt a túráról, tőlük bocsánatot kért a szervező. A tájékozottabbak viszont 16 km-t kirándultak és remélhetően jól érezték magukat...

Pihenő a Tar-kő nyugati oldalán

Laza tekergés

Kormos Zsuzsanna egy rövid Országos Kéktúra útvonalra invitálta a kirándulni vágyókat. A Szarvaskő – Gilitka-kápolna – Bélapátfalva 12 km-es távot hamar lejárták, már délután 3 órakor Egerben voltak.

Kirándulóink a Bélapátfalvi Apát-ság romkertjében

Fennsík

A Bükk-fennsík kedvelt kirándulási célpont. A túra Répáshuta Bányahegyi elágazás buszmegállótól indul, így nem túl megerőltető végigjárni a Nagymező – Hármasteber – Faktor-rét – Feketesár – Zsidó-rét – Tar-kő – Tamáskúti-ház útvonalat.

Az október eleji 18 km-es túrán már az őszi színekkel díszített tájakon meneteltünk

Eger Csillaga teljesítménytúra

Az Eger Csillaga a Bükkben megrendezésre kerülő teljesítménytúra. A teljesítménytúrán a kötelező ellenőrzőpontok egymás után történő érintésével, megadott szintidőn belül kell teljesíteni az adott távokat. Térképet és útvonalleírást évek óta nem nyomtatunk, az adatok, leírások elektronikusan elérhetők az oldalunkon (www.egercsillagatt.hu), szorgalmazzuk a saját térkép/gps használatát. Néhány adat a teljesítménytúráról: Indulás/érkezés Felsőtárkány, tópart. **Főszervező: Herperger Anita. Rendező: Kárpát Egyesület, Eger.**

Az idén augusztus 14-én került megrendezésre a túra. Nevezettek: 243 fő. Résztvevők: 223 fő.

Munkában a pontellenőrök

Teljesítők: 217 fő. A 20 km-es távon mindenki teljesítő lett, a 40 km-es távot 4 fő, a 60 km-es távot 2 fő nem teljesítette. Súlyos sérülés nem történt, horzsolás, lábfeltörés, meleg miatti kimerültség okán álltak meg.

A teljesítménytúra segítői

Rajt/cél: *Jakab Noémi, Német Henrietta, Kerecsendi Alexa, Molnár Balázs, Veres Domonkos, Petrény Lili, Tóth Marina.*

Pontellenőrök:

Nagy-Eged: *Bakos Csaba és Ági, Németh János.*

Tamás-kút: *Bakos László és Zsíros Katalin.*

Várkút: *Kerecsendi Nándor és Farnandi Andrea.*

Seprúk:

20 km: *Szajlai Tamás és csapata.*

40 km: *Jószai Zoltán.*

60 km: *Kiss Imre Attila, Kurucz Péter, Kelemen Norbert, Mezei Zoltán.*

Hivatalos ügyintézés: *Tietze Nándor.*

Szűrőbélyegzők: *Sipos Viktor, Csomós Patrik.*

Időmérés: *Erki Gábor.*

Fotó: *Nagy Péter, Tóth Csaba.*

Nagy-Eged ellenőrző pontnál

Köszönöm szépen az önkéntes munkatokat, illetve az induló egyesületi tagoknak a támogatást a nevezési díjjal!

Herperger Anita, KEE

Kék úton Dédestapolcsánytól Aggtelekig (vagy tovább!)

Kéktúra kalandozás a Bükkön túl 2021. augusztus 2–6 között

Ember tervez, Isten végez. Túraterveink a járvány miatt többször módosultak, és a korábban tervezett Gerecse felé egyetlen lépést sem sikerült megtenni. Viszont Gedeon Tamásék tavaly a Kékestető–Sirok szakasz közös megtétele után a Bükkben folytatták a kéktúrát és Dédestapolcsányig jutottak, ezért idén augusztus másodikától innen tervezték a további szakaszok megtételét Encsig. Hozzájuk csatlakoztak a kéktúra kalandozók.

A több napos vándorláshoz változó napokon és létszámban jelentkeztek túratársak. Upponyba és Putnokra hét ember érkezett, ebből egy szabadban aludt, így hat emberre foglaltunk szállást. Putnok és Gömörszőlős között tizenegyen voltunk, Gömörszőlős és Aggtelek között a tizenegy ember két csoportra oszolta tette meg a távot. Aggtelekről hat fő hazament, így ők előre siettek, hogy buszt érjenek, csak a maradék öt embernek kellett szálláshely. Innen már csak Tamás és felesége Zsuzsa ment tovább Encsig, mert a további szálláshelyek olyan szűkösök voltak, hogy nem mertünk rájuk csapatot tervezni. Volt „némi” szervezés a szállásfoglalással, Putnokon két néven és címen jelent meg a neten ugyanaz a szálláshely, Gömörszőlősön pedig többen jelentünk meg, mint amennyi kiadható szálláshely volt az egész faluban, de ez senkit nem tántorított el, folyamatosan egyeztetjük a létszámot, és még az utolsó kanyarban is szerzett fekhelyeket az ottani szállásadónk.

Hosszas buszozás után hétfőn napközben érkezünk meg Dédestapolcsányba, de mivel első nap csak kb. 7 kilométernyi út várt ránk, ez nem okozott gondot, még egy parkbéli uzsonna és az egyetlen büfében némi készletfeltöltés is belefért az időnkbe (Upponyba boltzárás után érkezünk be).

Indulás Dédestapolcsányban

A csapat a Lázberci tónál

De ez a 7 km olyan látványos volt, ami elfeledtette a málhacipelés nehézségeit. Hosszasan a Lázberci víztározó mellett vezet az út pazar rálátással a tóra. Tavaly Siroknál a fájós térdemmel annyira vágytam az aszfaltutat, no, most végig megkaptam.

Dedevár külső sziklafalán mászik le a csapat

Alkony az Uppony fölötti keresztnél

Az egyik völgyben a vadregényes Szalamandra tanösvény vezet, erre nem tértünk le, de a közeli magaslaton meredező Dede-várhoz felkaptattunk, ez csak néhány száz méteres kitérést jelentett. Nem igazán értettük a vár nevét, amíg meg nem láttuk a helyszínt, mert olyan aprócska erődítés maradványaihoz értünk, hogy biztatni kellett magunkat: „De, de vár!” Innen visszatérve befordultunk az Upponyi szorosba és két hatalmas sziklafal között tettük meg az utolsó kilométert. Upponyba érkezve megcsodáltuk az erdészházat (az is szálláshely), és elbeszélgettünk az ott lakó fiatal erdészszel, majd kétfelé oszolva megkerestük a szállásunkat. A falu rendezett és gyönyörű a fekvése, bár gyenge a közlekedése, az ellátása is egyetlen boltra korlátozódik, de a turizmus életben tudja tartani. A csapat egy része alkonyatkor még felmászott a szoros fölötti sziklafalon álló kereszthez, a többiek egy kis kitéréssel másnap ejtették útba ezt a kilátópontot.

Kedden Putnok felé már kissé hosszabb, 12 km-es út várt ránk. A zsákunkat megkönnyítettük egy napi reggelivel, és összegyülekezés után nekilódultunk a falu fölötti emelkedőnek. A hegytetőn a keresztnél lévő kilátóponttól olyan panoráma fogadott, hogy aki tegnap nem jött fel, bánhatta, hogy nem látta innen a naplementét. Upponyra, a szoros szemközti sziklafalára és a Lázbérci-tóra láttunk rá, a kilátást a Bükk fennsíkja zárta délről. Az egész túra legszebb tájképe búcsúztatott el a falutól. Kicsit tovább haladva a hegyháton a Hármaskőről még háromszor mutatta meg magát Uppony völgye, aztán a hegy túloldalán leereszkedve bevetettük magunkat az Urasági erdőbe. A kék útról letérve egy közeli vadászháznál tervezte a csapat az uzsonnát, de Judit és Gyuri begyorsított, én pedig őket próbáltam utolérni, miközben az iskolából hívtak telefonon, emiatt mi már túlhaladtunk a vadászház letérő útján. Végül egy farakásnál vártam be a többieket (Judit és Gyuri már messze járt), így itt költöttük el az uzsonnánkat. Rövid hullámszám után újabb vármaradványt tekintettünk meg a Koloska-tetőn, a kicsi várhoz tartozott egy kicsi barlang és egy borz-odú is.

Hármas-kő

Putnok, kibővült csapat a szálláshely udvarán

Putnoki horgásztó

Árnyas erdei ereszkedés után még hosszú, gyér forgalmú országút várt ránk a Sajó völgyében Putnokig. Juditék már a vasútállomást és a pécset keresték a városban, míg az utóvéd csapat még a földök között taposta az aszfaltot. A várost tornádó tépázta meg előttünk egy héttel, főleg öles fákat tört derékba, szerencsére csak szűk sávban. A csapat kettészakadt, ami a szálláshely fellelésében is gondot okozott, két címünk volt, egy harmadikon pedig a szálláshely. Tamásék továbbmentek az általuk ismert (rossz) címre, a többieket pedig egy segítségre szoruló, pszichotikus állapotú fiatalasszony tartotta fel a vasútállomáson, akit nem mertük magára hagyni a rendőrség érkezéséig. Végül a szállásadó hölgy bennünket telefonon elirányított, Tamásékát pedig autóval visszavitte a szálláshelyre. Igazi vadász szálláshelyre kerültünk a református templom mellett található Belvárosi Vadász vendégházban. Lepakolás és készletfeltöltés után (több áruház is van a városközpontban) egységesen vacsorázni mentünk a közeli Havanna étterembe, és akinek nem volt elég ennyi kaland, az még megmászta a putnoki „Magas-hegyet” is, amelynek tetején egy szép ívű, ismeretlen rendeltetésű torony hívogatott, mióta kiértünk a Határvölgyi erdőből az országútra. A tornyot ugyan nem érték el, de legalább senki nem veszett el a sötétben.

Szerdán a reggeli vonattal érkezett Veress Zoli túratársunk a testvérével és két barátjával. A tegnapi tévelygést elkerülendő kimentem eljűk a vasútállomásra, majd a vendégházhoz visszatérve még rövid ismerkedésre is szántunk időt, miközben összeszedtük szállásadónk unokájának szivacslovédékeit (az egész család vadászik), és Juditnak is sikerült egy vállra akasztható útitászkát szerezni, eddig egy kézben hordható szütyőt cipelt a kézi holmijával.

Ezután – ismét egy reggelivel könnyített zsákkal – nekieredtünk a 12 km-es napi távnak. Rövid városszéli aszfalttáposás után a mellénk szegődő patak kis horgásztóvá szélesült, itt a horgásztanyánál tartottunk egy kis pihenőt. Ezután az ösvény nedves aljnövényzetű párás

erdőbe tért, ahol igencsak hessegetni kellett mindenféle vérszívót, de a híres Mohos-láphoz még át kellett mászni a nem túl magas Piroska-hegy nyergén. A Mohos völgyében már elillant a pára és a vérszívók, cserébe csodás képek készültek a láp partjáról. Egy szandálokban, nyári ruhákban szembejövő csapat – vezetővel – a lápba készült bemenni, így arra következtettünk, hogy nem lehet túlságosan nehéz a további turistaút sem. Zoli már amúgy is nyolcszor járta meg a kék utat, most is csak az térítette le, hogy Olgi napszemüvege fotózás közben „elveszett”, és keresni kezdték, de kiderült, hogy Lacinál maradt. Andrással megvártuk őket, jutalmul egy igazi mesebeli tölgyet csodálhattunk a láp partján, már csak a manók és a tündérek hiányoztak róla. Rövid serpentinúton Kelemérre értünk, ahol egy kedves roma ember felajánlotta az idegenvezetést, amit Laci udvariasan megköszönt és kérte, hogy az idegeneket valóban vezesse, de mi itthon vagyunk, nem vagyunk idegenek. Megtekintettük a puritán református templomot és az itt lelkészként szolgált Tompa Mihály emlékházát, amelyet csak a távozása után újjított fel az eklézsia, ő maga még groteszk verset is írt arról, hogyan süt be a holdvilág, vagy csöpög be az eső a parókia tetején lévő lyukon. A templomkertben meguzonnáztunk és pihentünk egyet, míg gömörszőlősi szállásadónk hívott fel, hogy sikerült egy szolgálati lakást is elkérni az önkormányzattól, mert az ott lakó éppen szabadságát tölti, így hárommal több szabad ágyunk lett. Még két kilométernyi aszfalttaposás várt ránk, de Zoli beígért egy gémeskutat az út folyamán (tényleg ott volt!), és a lankás dombok is feledtették az utolsó szakasz fáradsalmait.

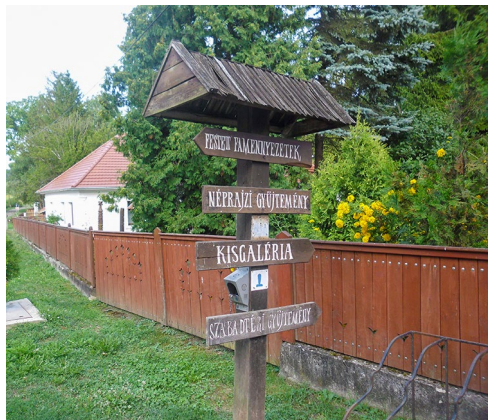
A magyar népi hagyományokat híven őrző faluba értünk, a szálláshely (Biokertes vendégház) több portából és épületből állt, de mire az utóvéd a faluba ért, addigra az előhad már megtalálta a megfelelő házakat szállásadónkkal együtt. Tamásék foglaltak legkorábban, nekik összkomfortos szoba jutott, a többieknek kinyitott a hölgy egy éppen felújított házat, ahol még nem volt bekötve az áram, és matracokat is készített az ágyak

Csapat a parókia előtt

Templombelső

Pecsételő hely

Csapat az út végén

Egyik szálláshelyünk Gömörszőlősen

mellé, hárman pedig a szolgálati lakásban kaptunk helyet, így nem voltunk olyan zsúfoltan az áram nélküli házban. Szállásadónk egyben felmérte, hogy a menüből ki milyen vacsorát kér, és mint később kiderült, ő maga főzött (nagyon finomat friss helyi alapanyagokból) egy szem segéddel, a csapatunk mellett egy ott táborozó gyermekcsapatnak is. Emellett minden szervezést és adminisztrációt is ő intézett, de első a vendég volt számára, és minden felmerülő nehézséget megoldott!

Vacsora előtt és után felfedeztük a falut és környékét, este még villanyóra-kereséssel is múltattuk az időt, mert a szolgálati lakás bojlérért rossz konnektorba csatlakoztattuk, és ott is áramtalanítottunk. Az ott lakó kiírta, hogy mit tegyünk, de a fehér papírt a fehér mosógépre tette és azt csak másnap világosan vettük észre. Legalább jó hasznát vettük a fejlámpáknak. Mire megleltük az órát és visszakapcsoltuk az áramot, addigra mindenki lezuhanyozott hideg vízben, vagy Zsuzsa és Tamás tusolójában, így a bojlert békén hagytuk.

Csütörtökön korán keltünk, egyrészt több mint 19 kilométernyi táv várt ránk, másrészt meg kellett előzni a reggelizéssel a gyermektábort. Zoli és csapata Olgival és Lacival együtt hamarosan indult is, a rövidebb északi zöld utat választva, hogy mindenképpen elérjék az aggteleki buszt

Pest felé. De Zsuzsa, Tamás, Judit, Gyuri és én is hamarosan indultunk az országos kéken. A „Karu fészke” átmászása után kolompiszó igazított el a bozótban (a jelzés kevésbé), majd a völgy oldalában legelésző tehéncsorda és pástorkutyák ugatása fogadott. Hogy a kutyákat lecsendesítse, a gulyás is leballagott az útra és elbeszélgetve pihentünk egy kicsit a bozótharc után. Innen két kilométernyi ökörcsapás vezetett Zádorfalvára, ahol a pecsételés mellett bevásárlás és uzsonnaszünet következett, mivel innen még 12 km kék út várt ránk. Eleinte a magas fűben egy vékony csapáson kellett átgázolni, a határmenti erdőben pedig eleredt az eső, és időnként a csúszós sár okozott gondot. Gyurinak értékes esőkabátja lehetett, mert az végig benne maradt a batyujában, inkább bőrig ázott. A legtöbb bosszúságot az esőkabátunk és a kapucni alá a nedvesség elől behéderező rovarvilág okozta, főleg az utóbbi, mert folyton a szemünk elől kellett hessegetni őket. A Galyagos-hegyen leltük meg a teljes útvonal legrövidebb 500 méterét is: az új útjelző 8.3 km-re, a kicsit távolabb álló régi pedig 7,8 km-re jelezte Aggteleket. A kettő között talán 20 lépést tettünk. Talán ez is segített a gyors haladásban. Az Északi zöld jelzés és az államhatár elérése után lassan elállt az eső, és hamarosan megérkeztünk Aggtelekre. A több mint 19 km-t rekord sebességgel 6 óra 13 perc alatt tettük meg, ezen mi

Aggteleki szállásunk kívül

Aggteleki szállásunk belül

is elcsodálkoztunk, de két órányi ázás biztosan hajtott bennünket és már jólesett a fedett hely, a meleg vacsora és a forró zuhany. Az idő is lehült, itt Gyuri sem aludt a szabadban, Judittal hárman osztoztunk egy apró négyszemélyes faházon, ahol Judit már csak a tetőtérben fért el, és a vizes ruhák kitergetése is gondot okozott, mert egy kicsi asztal, egy hokedli és három fogas az összes berendezés az ágyak mellett, még egy polc vagy éjjeliszekrény sem volt. Zsuzsa és Tamás a turista-szálláson kapott (hasonló méretű) helyet.

Pénteken reggeli után szétvált a csapat: Zsuzsa és Tamás pihenőnapot tartott, de már korán elindultak Jósavőre a Vörös-tavi barlanghoz, hogy a 11 órás barlangi vezetést elérjék. Ők este vissz tértek a kempingbe. A mi ruháink még száradtak a reggeli napon, csak ezután pakoltunk össze, és hagytuk el a szállást. Judit és Gyuri szintén Jósavőre tartott, én pedig maradtam Aggteleken és a Baradla-barlangot látogattam meg. A bejárat fölött tábla örökíti meg a Kárpát Egyesület érdemeit a barlang bejáratának áttörésében, bár kicsit pókhálós, a szövege jól olvasható, a tisztításhoz tollseprűt pedig nem hoztunk magunkkal.

Mivel Eger környékén még dolgom akadt, ezért egy korábbi busszal szerettem volna eljönni, de ilyen nem volt (a menetrendbe írt korábbi busz csak december 24-én közlekedik,

de ugyanúgy végigírták, mint a két órával későbbi naponta közlekedő járatot), így végül azonos buszra keveredtünk Judittal és Gyurival, és végig csodáltuk a tájat hazafelé. (az egri feladatomat azért el tudtam intézni).

Zsuzsa és Tamás augusztus 12-ig folytatták a kéktúrát. A Jósavő utáni 27 km-es szakaszon csak pusztákon van szállás (Szelcepuszta, Derenk romfalu és Szabó-pallag erdészház), és a boltok sem voltak túl gyakoriak arrafelé, de szerencsésen eljutottak Encsig. Innen tervezzük a kéktúra folytatását jövő nyáron ugyanilyen több napos vándorlás keretében. A szállásadók felkészültek a kék vándorok fogadására, a szálláshelyek inkább vendégház, mint turistaszállás szintűek, és a bolti ellátottság hiányosságainak áthidalásában is segítenek. A táj pedig feledhetetlen.

Juditnak annyira megtetszett a peccsételés és a kéktúra kalandozás, hogy augusztusban és szeptemberben több már korábban bejárt távot tettünk meg közösen, és ő maga önállóan is bejárt szakaszokat. Az októberi Béalátpfalva – Szarvaskő szakasz megtételében is csak a kilyukadt bakancsa akadályozta meg.

A következő kéktúra szakaszokra szeretettel várunk minden kalandozót!

Majer Zsuzsanna, MKE
A fényképeket Majer Zsuzsanna, Polonyi
Judit és Méhes László készítette

